

Θέματα Δ

12.Δ.1

α. Από τη δοθείσα εξίσωση έχουμε:

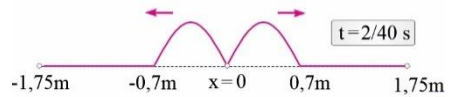
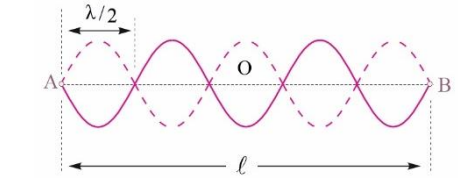
$$\omega = 20 \text{ rad/s}, \quad f = 10 \text{ Hz}, \quad \text{άρα } \lambda = v/f = 1,4 \text{ m}$$

$$\ell = 5 \frac{\lambda}{2} \Rightarrow \ell = 3,5 \text{ m}$$

β. Την $t_1 = 2/40 \text{ s}$ το κύμα έχει διαδοθεί και στις δύο κατευθύνσεις κατά $x = v \cdot t_1 = 0,7 \text{ m}$. Το στιγμιότυπο αντιστοιχεί στις εξισώσεις:

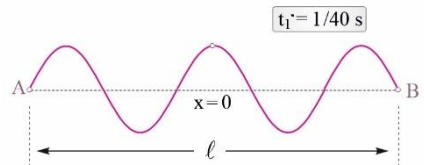
$$y_1 = 0,02 \eta \mu 2\pi \left(\frac{1}{2} - \frac{x}{1,4} \right) \quad (\text{S.I.})$$

$$y_2 = 0,02 \eta \mu 2\pi \left(\frac{1}{2} + \frac{x}{1,4} \right) \quad (\text{S.I.})$$

γ. Θεωρούμε $t' = 0 \text{ s}$ τη στιγμή που η κοιλία της θέσης $x = 0 \text{ m}$ διέρχεται από τη θέση ισορροπίας της με $v > 0$, επομένως για την $t'_1 = 1/40 \text{ s}$ βρίσκουμε

$$y = 0,04 \sigma \nu \nu \frac{2\pi x}{1,4} \quad (\text{S.I.}) \Rightarrow y = 0,04 \sigma \nu \nu \frac{10\pi x}{7} \quad (\text{S.I.})$$

δ. Πρέπει να ισχύει $\ell = N \frac{\lambda}{2} = N \frac{v}{2f} \Rightarrow N = \frac{2\ell f}{v} = 4,5$

Αφού το N δεν είναι ακέραιος, δεν δημιουργούνται στάσιμα κύματα στη χορδή.

12.Δ.2

α. Το πλάτος των τρεχόντων κυμάτων που δημιούργησαν το στάσιμο κύμα είναι

$$A_1 = 4 \text{ cm} = 2A \Rightarrow A = 2 \text{ cm}$$

Από την απόσταση ΟΔ βρίσκουμε το μήκος κύματος λ

$$(\text{ΟΔ}) = \frac{3\lambda}{2} + \frac{\lambda}{4} \Rightarrow \lambda = 40 \text{ cm}$$

Η συχνότητα ταλάντωσης των υλικών σημείων είναι

$$f = \frac{v}{\lambda} = \frac{80}{40} \text{ Hz} \Rightarrow f = 2 \text{ Hz}$$

Η εξίσωση του στάσιμου κύματος είναι

$$y = 2A \cdot \sin \frac{2\pi x}{\lambda} \eta\mu 2\pi f \cdot t \Rightarrow y = 4 \cdot \sin \frac{\pi x}{20} \eta\mu 4\pi t, (y, x \text{ σε cm})$$

β. Βρίσκουμε τα σημεία που έχουν απομάκρυνση $y=2\text{cm}$ από την εξίσωση του στάσιμου κύματος

$$t = 0,0625\text{s}: y = 4 \cdot \sin \frac{\pi x}{20} \eta\mu \frac{\pi}{4} (\text{cm}) \Rightarrow y = 2\sqrt{2} \cdot \sin \frac{\pi x}{20} \text{ cm} \Rightarrow$$

$$2 = 2\sqrt{2} \cdot \sin \frac{\pi x}{20} \Rightarrow \sin \frac{\pi x}{4} = \sin \frac{\pi x}{20}$$

Οι λύσεις της παραπάνω τριγωνομετρικής εξίσωσης είναι:

$$2\kappa\pi + \frac{\pi}{4} = \frac{\pi x}{20} \Rightarrow x = 5 + 40\kappa \quad (1)$$

$$2\kappa\pi - \frac{\pi}{4} = \frac{\pi x}{20} \Rightarrow x = 40\kappa - 5 \quad (2)$$

Πρέπει $0\text{cm} < x < 70\text{cm}$

Από την (1): $\kappa=0, x=5\text{cm}$ (M_1), $\kappa=1, x=45\text{cm}$ (M_3)

Από την (2): $\kappa=1, x=35\text{cm}$ (M_2)

γ. Βρίσκουμε τις χρονικές στιγμές από την εξίσωση του στάσιμου κύματος

$$\left. \begin{array}{l} x = 20\text{cm} \\ y = 2\text{cm} \end{array} \right\} 2 = 4 \cdot \sin \frac{\pi \cdot 20}{20} \eta\mu 4\pi t \Rightarrow -\frac{1}{2} = \eta\mu 4\pi t$$

$$\eta\mu \frac{7\pi}{6} = \eta\mu 4\pi t \left\{ \begin{array}{l} 2\kappa\pi + \frac{7\pi}{6} = 4\pi t \quad (3) \\ (2\kappa+1)\pi - \frac{7\pi}{6} = 4\pi t \quad (4) \end{array} \right.$$

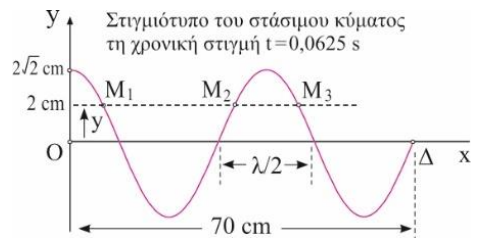
από την (3) προκύπτει ότι $t = \frac{\kappa}{2} + \frac{7}{24}$.

Για $\kappa=0, 1, 2$ και για $0\text{s} \leq t \leq 1\text{s}$ παίρνουμε τις τιμές $7/24\text{s}, 19/24\text{s}$.

Από την (4) προκύπτει ότι $t = \frac{\kappa}{2} - \frac{1}{24}$.

Για $\kappa=0, 1, 2$ και για $0\text{s} \leq t \leq 1\text{s}$ παίρνουμε τις τιμές $11/24\text{s}, 23/24\text{s}$.

δ. Το σημείο M έχει πλάτος ταλάντωσης

$$|A_M| = 2A \left| \sin \frac{2\pi x}{\lambda} \right| = 4 \left| \sin \frac{2\pi \cdot 0,25}{0,4} \right| \Rightarrow |A_M| = 2\sqrt{2} \text{ cm}$$

Από την αρχή διατήρησης της ενέργειας για την ταλάντωση του Μ έχουμε

$$\frac{1}{2} D A_M^2 = \frac{1}{2} D y_M^2 + \frac{1}{2} m v_M^2 \Rightarrow v_M^2 = \omega^2 (A_M^2 - y_M^2) \Rightarrow v_M = 8\pi \text{ cm/s}$$

12.Δ.3

Α. α. Η εξίσωση της φάσης του σημείου Ο είναι $\varphi_0 = 2\pi \left(\frac{t}{T} - \frac{x}{\lambda} \right)$.

Για $\varphi_0 = 6\pi \text{ rad}$, $t_1 = 1,2 \text{ s}$, $x = 0 \text{ m}$ θα έχουμε

$$6\pi = 2\pi \cdot \frac{1,2}{T} \Rightarrow T = 0,4 \text{ s}$$

Η εξίσωση της φάσης του σημείου Μ είναι $\varphi_M = 2\pi \left(\frac{t}{T} - \frac{x}{\lambda} \right)$.

Για $t_1 = 1,2 \text{ s}$ η φάση ταλάντωσης του σημείου Μ είναι $3\pi/2 \text{ rad}$ οπότε το μήκος κύματος θα είναι

$$3\frac{\pi}{2} = 2\pi \left(\frac{1,2}{0,4} - \frac{0,9}{\lambda} \right) \Rightarrow \lambda = 0,4 \text{ m}$$

β. Βρίσκουμε το πλάτος ταλάντωσης από τη μέγιστη ταχύτητα

$$v_{\max} = \omega \cdot A \Rightarrow A = 2 \text{ cm}$$

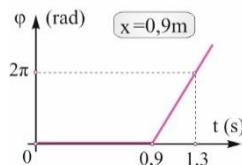
Η εξίσωση του κύματος θα είναι

$$y = 2 \cdot \eta \mu 2\pi(2,5t - 2,5x) \quad (x \text{ σε m, } y \text{ σε cm})$$

Η φάση ταλάντωσης του σημείου Μ είναι

$$\varphi_M = 2\pi(2,5t - 2,5 \cdot 0,9) \Rightarrow \varphi_M = 5\pi t - 4,5\pi \quad (\text{S.I.})$$

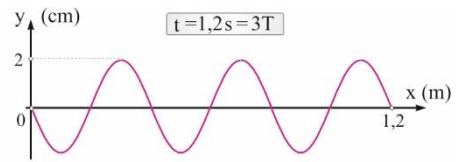
Για $\varphi_M = 0 \text{ rad}$ παίρνουμε ότι $t = 0,9 \text{ s}$. Η γραφική παράσταση της φάσης σε συνάρτηση με τον χρόνο δείχνεται στο διπλανό σχήμα.

γ. Το στιγμιότυπο του κύματος τη χρονική στιγμή

$t_1 = 1,2s = 3T$ δίνεται από την εξίσωση

$$y = A \eta \mu 2\pi \left(\frac{3T}{T} - \frac{x}{\lambda} \right) = 0,02 \eta \mu 2\pi \left(3 - \frac{x}{0,4} \right) \text{ (S.I.)}$$

και δείχνεται στο διπλανό σχήμα.

Β. α. Η εξίσωση του στάσιμου κύματος είναι

$$y' = 2A \cdot \sigma \nu \frac{2\pi x}{\lambda} \cdot \eta \mu \frac{2\pi}{T} t' \Rightarrow y' = 4 \cdot \sigma \nu 5\pi x \cdot \eta \mu 5\pi t' \text{ (cm)}$$

Β. β. Το σημείο Λ ταλαντώνεται σύμφωνα με την σχέση

$$y'_\Lambda = 4 \cdot \sigma \nu 5\pi \cdot 0,95 \cdot \eta \mu 5\pi t \Rightarrow y'_\Lambda = -2\sqrt{2} \cdot \eta \mu 5\pi t \text{ (cm)}$$

Την $t_1' = 1,25s$ η απομάκρυνση του Λ είναι

$$y_\Lambda = -2\sqrt{2} \cdot \eta \mu \frac{\pi}{4} \text{ (cm)} \Rightarrow y_\Lambda = -2 \text{ cm}$$

12.Δ.4

α. Την t_1 η απομάκρυνση του σημείου Μ από τη θέση ισορροπίας του είναι

$$U_M = \frac{U_{\max}}{4} \Rightarrow \frac{1}{2} D y_M^2 = \frac{1}{4} \frac{1}{2} D (2A)^2 \Rightarrow y_M = A$$

Από την εξίσωση ταλάντωσης του σημείου Μ βρίσκουμε τη συχνότητα ταλάντωσης των σημείων

$$y_M = 2A \eta \mu 2\pi f t_1 \Rightarrow A = 2A \eta \mu 2\pi f \cdot 0,1 \frac{1}{60} \Rightarrow \eta \mu \frac{\pi}{6} = \eta \mu 2\pi f \cdot 0,1 \frac{1}{60} \Rightarrow 2\kappa\pi + \frac{\pi}{6} = 2\pi f \cdot 0,1 \frac{1}{60}$$

$$\kappa = 0: f = 5 \text{ Hz}$$

Άρα η κοιλία διέρχεται από τη θέση ισορροπίας της 10 φορές το δευτερόλεπτο.

β. Από τη μέγιστη ταχύτητα βρίσκουμε το πλάτος ταλάντωσης του τρέχοντος κύματος

$$v_{\max} = 2\pi f \cdot 2A \Rightarrow A = \frac{v_{\max}}{4\pi f} \Rightarrow A = 0,2 \text{ m}$$

Η απόσταση μεταξύ των ακραίων θέσεων μιας κοιλίας του στάσιμου είναι

$$h_{\max} = 4A \Rightarrow h_{\max} = 0,8 \text{ m}$$

γ. Το Ν απέχει $x = \frac{7\lambda}{8} - \frac{\lambda}{4} = \frac{5\lambda}{8}$ από την πρώτη κοιλία που θεωρούμε ως αρχή μέτρησης των x .

Άρα η εξίσωση ταλάντωσης του Ν θα είναι

$$y_N = 2A \sin \frac{2\pi \cdot 5\lambda}{\lambda \cdot 8} \eta \mu 2\pi f \Rightarrow y_N = -0,2\sqrt{2} \eta \mu 10\pi t \text{ (S.I.)}$$

δ. Από το μήκος της χορδής βρίσκουμε τα μήκη κύματος:

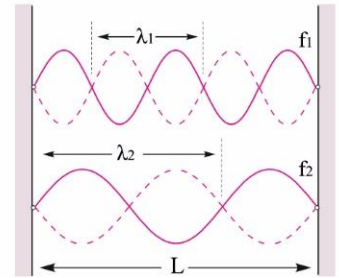
$$L = \frac{5\lambda_1}{2} \Rightarrow \lambda_1 = 1 \text{ m}$$

$$L = \frac{3\lambda_2}{2} \Rightarrow \lambda_2 = \frac{5}{3} \text{ m}$$

Η ταχύτητα διάδοσης του κύματος στην χορδή δε θα αλλάξει.

Η νέα συχνότητα ταλάντωσης των μορίων θα είναι

$$v = \lambda_1 f_1 = \lambda_2 f_2 \Rightarrow f_2 = \frac{f_1 \cdot \lambda_1}{\lambda_2} \Rightarrow f_2 = 3 \text{ Hz}$$

12.Δ.5

α. Τα πλάτη ταλάντωσης των σημείων Μ και Λ που βρίσκονται στις θέσεις αντίστοιχα $x_M=15\text{cm}$, $x_\Lambda=-10\text{cm}$ είναι:

$$A_M = 8 \cdot \sin \frac{\pi x_M}{5} = 8 \cdot \sin 3\pi \text{ cm} \Rightarrow |A_M| = 8 \text{ cm}$$

$$A_\Lambda = 8 \cdot \sin \frac{\pi x_\Lambda}{5} = 8 \cdot \sin(-2\pi) \text{ cm} \Rightarrow |A_\Lambda| = 8 \text{ cm}$$

Άρα τα σημεία Μ και Ν είναι κοιλίες.

β. Οι θέσεις όλων των σημείων που είναι δεσμοί, μεταξύ των Μ και Λ είναι

$$x_\Delta = (2\kappa + 1) \frac{\lambda}{4} \text{ με } -10\text{cm} < x < 15\text{cm}$$

$$\kappa=0, x=2,5\text{cm}, \kappa=\pm 1, x_1=7,5\text{cm}, x_1'=-2,5\text{cm}$$

$$\kappa=\pm 2, x_2=12,5\text{cm}, x_2'=-7,5\text{cm}$$

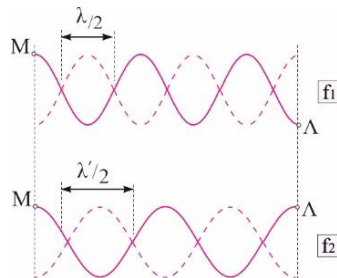
$$\kappa=\pm 3, x_3=17,5\text{cm (απορ)}, x_3'=-12,5\text{cm (απορ)}.$$

Άρα υπάρχουν συνολικά 5 δεσμοί.

γ. Η διαφορά φάσης μεταξύ δύο τυχαίων σημείων του στάσιμου βρίσκεται από το πρόσημο της παράστασης $\sin \frac{2\pi x}{\lambda}$. Για τα Μ και Ν τα πρόσημα της παράστασης είναι αντίθετα. Άρα τα Μ και Λ έχουν διαφορά φάσης π rad.

δ. Θέλουμε την αμέσως μικρότερη συχνότητα, f' , επομένως θα πρέπει το λ να γίνει το αμέσως μεγαλύτερο, (ίδιο μέσο, άρα ίδια ταχύτητα διάδοσης). Επομένως ο αριθμός των κοιλιών θα μειωθεί. Αν λ' είναι το νέο μήκος κύματος θα έχουμε

$$\left. \begin{aligned} (M\Lambda) &= 5\frac{\lambda}{2} \\ (M\Lambda) &= 4\frac{\lambda'}{2} \end{aligned} \right\} \Rightarrow 4\lambda' = 5\lambda \Rightarrow 4\frac{v}{f'} = 5\frac{v}{f} \Rightarrow f' = 8\text{Hz}$$

12.Δ.6

Α. α. Τη χρονική στιγμή $t_1=0,3\text{s}$ το κύμα έφθασε στο Μ και αυτό άρχισε να ταλαντώνεται με πλάτος Α. Τη στιγμή $t_2=1,1\text{s}$ το ανακλώμενο κύμα έφθασε στο Μ και η συμβολή των δύο κυμάτων δημιούργησε δεσμό.

β. Η θέση του σημείου Μ στον άξονα θα είναι

$$x_M = v \cdot t_1 = (2\text{m/s}) \cdot 0,3\text{s} \Rightarrow x_M = 0,6\text{m}$$

γ. Η απόσταση ΟΒ είναι

$$2(MB) = v \cdot \Delta t \Rightarrow (MB) = \frac{2 \cdot (1,1 - 0,3)}{2} \text{m} = 0,8\text{m}$$

$$(OB) = (OM) + (MB) = 1,4\text{m}$$

Β. α. Βρίσκουμε το μήκος κύματος από την απόσταση ΟΒ

$$(OB) = 3\frac{\lambda}{2} + \frac{\lambda}{4} \Rightarrow 1,4\text{m} = 7\frac{\lambda}{4} \Rightarrow \lambda = 0,8\text{m}$$

Η συχνότητα ταλάντωσης των σημείων της χορδής είναι

$$f = \frac{v}{\lambda} = 2,5\text{Hz}$$

Η εξίσωση του στάσιμου κύματος είναι

$$y = 0,2 \cdot \sin \frac{2\pi x}{0,8} \cdot \eta\mu 5\pi t' \text{ (S.I.)}$$

Β. β. Από την εξίσωση των κοιλιών έχουμε ότι

$$x_k = k \frac{\lambda}{2} \text{ με } x < 1,4\text{m}$$

$$k=0 \quad x=0\text{m} \quad , \quad k=1 \quad x=0,4\text{m} \quad ,$$

$$k=2 \quad x=0,8\text{m} \quad , \quad k=3 \quad x=1,2\text{m}.$$

12.Δ.7

α. Όταν το Ο διέρχεται για δεύτερη φορά από την ακραία αρνητική του θέση έχει περάσει χρόνος

$$t = 1,75\text{s} = 7T / 4$$

Άρα η συχνότητα είναι

$$1,75\text{s} = 7T / 4 \Rightarrow T = 1\text{s} \Rightarrow f = 1\text{Hz}$$

Το μήκος και η ταχύτητα του κύματος είναι

$$\lambda = 0,8\text{m} \quad , \quad v = \frac{\lambda}{T} = \frac{0,8\text{m}}{1\text{s}} = 0,8 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

β. Το Γ απέχει 0,9m από την άκρη Β άρα απέχει $x_r = L - 0,9\text{m} = 1,3\text{m}$ από το Ο.

Η απομάκρυνση του σημείου Γ είναι

$$y_r = 2A \sin 2\pi \frac{x_r}{\lambda} \eta\mu \frac{2\pi t}{T} \Rightarrow y_r = 0,02 \sin 2\pi \frac{1,3\text{m}}{0,8\text{m}} \eta\mu \frac{2\pi}{1} 1,75 \Rightarrow y_r = 0,01\sqrt{2}\text{m}$$

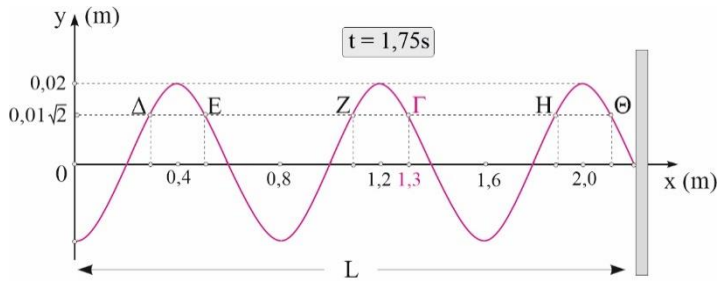
γ. Οι θέσεις όλων των σημείων της χορδής που έχουν ίδιο πλάτος ταλάντωσης και ίδια φάση με το σημείο Γ θα είναι

$$y_r = 2A \sin 2\pi \frac{x}{\lambda} \eta\mu \frac{2\pi t}{T} \Rightarrow 0,01\sqrt{2}\text{m} = 0,02 \sin 2\pi \frac{x}{0,8} \eta\mu \frac{2\pi}{1} 1,75 \Rightarrow$$

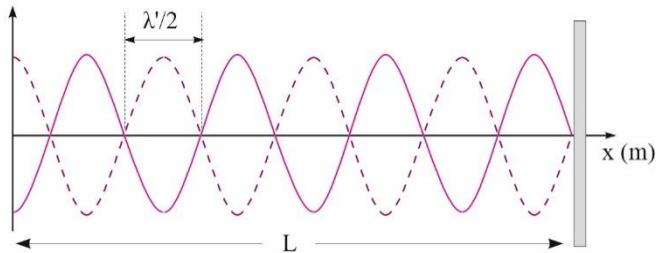
$$-\frac{\sqrt{2}}{2} = \sin 2,5\pi x \Rightarrow \begin{aligned} 2k\pi + \frac{3\pi}{4} &= \sin 2,5\pi x, (1) \\ 2k\pi - \frac{3\pi}{4} &= \sin 2,5\pi x, (2) \end{aligned}$$

Η σχέση (1) γίνεται $x = 0,8k + 0,3$ και για $k=0,1,2$ δίνει τις θέσεις 0,3m(Δ), 1,1m(Ζ), 1,9m(Η).

Η σχέση (2) γίνεται $x = 0,8k - 0,3$ και για $k=1,2,3$ δίνει τις θέσεις 0,5m(Ε), 1,3m(Γ), 2,1m(Θ).

δ. Όταν μεταβάλλουμε τη συχνότητα, η ταχύτητα διάδοσης παραμένει σταθερή. Τώρα στη χορδή έχουμε 8 δεσμούς επομένως

Από το μήκος της χορδής βρίσκουμε το νέο μήκος κύματος

$$L = \frac{7\lambda'}{2} + \frac{\lambda'}{4} = \frac{15\lambda'}{4} \Rightarrow \lambda' = \frac{4L}{15} = \frac{8,8}{15} \text{ m}$$

Η νέα συχνότητα ταλάντωσης των μορίων θα είναι

$$v = f\lambda = f'\lambda' \Rightarrow f' = \frac{f\lambda}{\lambda'} = \frac{15}{11} \text{ Hz}$$

12.Δ.8

α. Τη χρονική στιγμή $t_1=2\text{s}$, το σημείο Δ της χορδής που βρίσκεται στη θέση $x_\Delta=1\text{m}$, έχει φάση ίση με $3\pi \text{ rad}$ άρα

$$\varphi = 2\pi \left(\frac{t_1}{T} - \frac{x_\Delta}{\lambda} \right) \Rightarrow 3\pi = 2\pi \left(\frac{2\text{s}}{T} - \frac{1\text{m}}{\lambda} \right) \Rightarrow \frac{2\text{s}}{T} - \frac{1\text{m}}{\lambda} = \frac{3}{2}, (1)$$

$$v = \frac{\lambda}{T} \Rightarrow \lambda = vT \Rightarrow \lambda = 2 \frac{\text{m}}{\text{s}} \cdot T, (2)$$

Αντικαθιστώντας τη σχέση (2) στη σχέση (1) βρίσκουμε την περίοδο της ταλάντωσης και το μήκος κύματος:

$$\frac{2s}{T} - \frac{1m}{2\frac{m}{s}T} = \frac{3}{2} \Rightarrow T = 1s, \quad \lambda = 2\frac{m}{s} \cdot 1s \Rightarrow \lambda = 2m$$

β. Η εξίσωση του κύματος που δημιουργήθηκε στη χορδή στο χρονικό διάστημα $0s \leq t \leq 2,25s$ είναι

$$y = A\eta\mu 2\pi\left(\frac{t}{T} - \frac{x}{\lambda}\right), \quad (3)$$

Από τη μέγιστη ταχύτητα βρίσκουμε το πλάτος

$$v = v_{\max} \cdot \sigma\upsilon\nu 3\pi \Rightarrow v = -v_{\max} \Rightarrow 0,05\pi \frac{m}{s} = \frac{2\pi}{1s} A \Rightarrow A = 0,025m$$

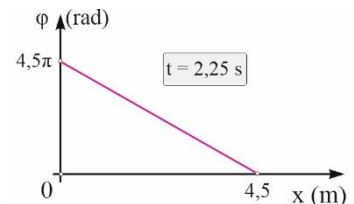
Αντικαθιστώντας τις τιμές A, λ και T στην (3) παίρνουμε

$$y = 0,025\eta\mu 2\pi\left(t - \frac{x}{2}\right), \quad (\text{S.I.})$$

Η φάση ενός σημείου της χορδής τη χρονική στιγμή $t_2 = 2,25s$ είναι

$$\phi = 2\pi\left(t_2 - \frac{x}{2}\right) \Rightarrow \phi = 2\pi\left(2,25 - \frac{x}{2}\right), \quad (\text{S.I.})$$

Η γραφική παράσταση της φάσης σε συνάρτηση με τη θέση x είναι όπως στο σχήμα.

γ. Το σημείο Δ, που βρίσκεται στη θέση $x_\Delta = 1m$, έχει νέο πλάτος, μετά τη δημιουργία του στάσιμου κύματος, που δίνεται από τη σχέση

$$|A_\Delta| = 2A \left| \sigma\upsilon\nu 2\pi \frac{x_\Delta}{\lambda} \right| = 0,05 \left| \sigma\upsilon\nu 2\pi \frac{1m}{2m} \right| = 0,05 |\sigma\upsilon\nu \pi| \Rightarrow |A_\Delta| = 0,05m$$

Από την εξίσωση των στάσιμων κυμάτων για το σημείο Δ και για τη χρονική στιγμή $t'_1 = 1,25s$, μετά τη δημιουργία στάσιμου κύματος, το Δ έχει απομάκρυνση

$$y = 2A \sigma\upsilon\nu \frac{2\pi x}{\lambda} \eta\mu \frac{2\pi t'}{T} \Rightarrow y = 0,05 \sigma\upsilon\nu 2\pi \frac{1}{2} \eta\mu \frac{2\pi t'}{1}, \quad (\text{S.I.}) \Rightarrow$$

$$y = -0,05\eta\mu 2,5\pi \Rightarrow y = -0,05m$$

Η επιτάχυνση του σημείου Δ είναι

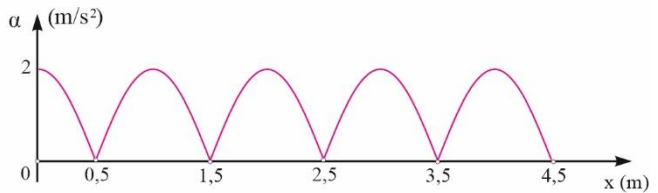
$$\alpha = -\omega^2 y \Rightarrow \alpha = 2 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$$

δ. Η μέγιστη επιτάχυνση των σημείων της χορδής δίνεται από τη σχέση

$$\alpha_{\max} = \omega^2 |A'| \Rightarrow \alpha_{\max} = \omega^2 2A \left| \sin 2\pi \frac{x}{\lambda} \right| \Rightarrow$$

$$\alpha_{\max} = 2 \left| \sin \pi x \right| \text{ (S.I.)}$$

Άρα η γραφική παράσταση της επιτάχυνσης σε συνάρτηση με τη θέση είναι όπως στο σχήμα.

12.Δ.9

Α. Στα δύο άκρα σχηματίζονται κοιλίες, οπότε αν με N συμβολίσουμε τον αριθμό των δεσμών που σχηματίζονται, τότε για το μήκος του σχοινιού έχουμε

$$L = N \frac{\lambda}{2} = N \frac{v}{2f} \Rightarrow f = \frac{Nv}{2L} = N \frac{20 \text{ m/s}}{2 \cdot 0,5 \text{ m}} \Rightarrow f = N \cdot 20 \text{ Hz με } N=1, 2, \dots$$

Για N=5 προκύπτει η 5^η κατά αύξουσα σειρά συχνότητα, f=100Hz.

$$\text{B. } \alpha. \lambda = \frac{v}{f} = \frac{20 \text{ m/s}}{100 \text{ Hz}} \Rightarrow \lambda = 0,2 \text{ m}$$

Οι δεσμοί βρίσκονται στις θέσεις

$$x = (2\kappa + 1) \frac{\lambda}{4} \quad \kappa=0, 1, 2, \dots \text{ και } 0 \text{ m} \leq x \leq 0,5 \text{ m}$$

$$\kappa = 0, x_0 = \frac{\lambda}{4} = 0,05 \text{ m}, \quad \kappa = 1, x_1 = \frac{3\lambda}{4} = 0,15 \text{ m}$$

$$\kappa = 2, x_2 = \frac{5\lambda}{4} = 0,25 \text{ m}, \quad \kappa = 3, x_3 = \frac{7\lambda}{4} = 0,35 \text{ m}$$

$$\kappa = 4, x_4 = \frac{9\lambda}{4} = 0,45 \text{ m}$$

β. Η εξίσωση του στάσιμου κύματος είναι

$$y = 2A \cdot \sin \frac{2\pi x}{\lambda} \cdot \eta \mu \frac{2\pi}{T} t \Rightarrow y = 6 \cdot 10^{-2} \cdot \sin 10\pi x \cdot \eta \mu 200\pi t \text{ (S.I.) (1)}$$

γ. Από την εξίσωση (1) προκύπτει

$$y_M = 6 \cdot 10^{-2} \cdot \sin \frac{4\pi}{3} \cdot \eta \mu 200\pi t \text{ (S.I.)} \Rightarrow y_M = -3 \cdot 10^{-2} \cdot \eta \mu 200\pi t \text{ (S.I.)}$$

δ. Η απόσταση των M και Λ στη διεύθυνση του σχοινιού είναι

$$x_M - x_\Lambda = \frac{0,4\text{m}}{3} - 0,1\text{m} \Rightarrow x_M - x_\Lambda = \frac{0,1\text{m}}{3}$$

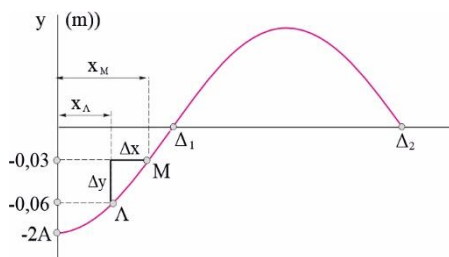
Για το σημείο Λ έχουμε

$$A'_\Lambda = 2A \cdot \sin \frac{2\pi x_\Lambda}{\lambda} = 6 \cdot 10^{-2} \cdot \sin \pi \text{ cm} \Rightarrow A'_\Lambda = -6 \cdot 10^{-2} \text{ cm}$$

Τα δύο σημεία βρίσκονται σε συμφωνία φάσης, οπότε στον άξονα της ταλάντωσης, στις μέγιστες απομακρύνσεις, τα δύο σημεία έχουν απόσταση

$\Delta y = |A'_\Lambda| - |A'_M| = 3 \cdot 10^{-2} \text{ cm}$ και η μέγιστη μεταξύ τους απόσταση είναι

$$d = \sqrt{(\Delta x)^2 + (\Delta y)^2} = \sqrt{\left(\frac{10}{3} \text{ cm}\right)^2 + (3 \text{ cm})^2} \Rightarrow d = \frac{\sqrt{181}}{3} \text{ cm}$$

12.Δ.10

Α. α. Από την εξίσωση του στάσιμου κύματος έχουμε

$$2A = 4 \cdot 10^{-3} \text{ m} \Rightarrow A = 2 \cdot 10^{-3} \text{ m}$$

$$f = \frac{\omega}{2\pi} \Rightarrow f = \frac{216\pi}{2\pi} \text{ Hz} = 108 \text{ Hz}$$

Η συχνότητα διέλευσης των μορίων από τη θέση ισορροπίας τους είναι διπλάσια από τη συχνότητα ταλάντωσης των μορίων άρα

$$f_{\text{OI}} = 2f = 216 \text{ Hz}$$

Το μήκος κύματος είναι

$$\lambda = \frac{v}{f} \Rightarrow \lambda = \frac{324 \text{ m/s}}{108 \text{ Hz}} = 3 \text{ m}$$

β. Για την ταχύτητα ταλάντωσης των μορίων του αέρα έχουμε

$$v = \omega A' \sin \omega t \Rightarrow v = \omega \cdot 2A \sin \frac{2\pi x}{\lambda} \cdot \sin \omega t$$

Για το σημείο M συγκεκριμένα θα έχουμε

$$v_M = \omega \cdot 2A \sin \frac{2\pi x_M}{\lambda} \cdot \sin \omega t \Rightarrow v_M = 216\pi \cdot 4 \cdot 10^{-3} \sin \frac{2\pi x_M}{3} \sin 216\pi t \text{ (S.I.)} \Rightarrow$$

$$v_M = 0,864\pi \cdot \sin \frac{7\pi}{3} \cdot \sin 216\pi t \text{ (S.I.)} \Rightarrow v_M = 0,432\pi \cdot \sin 216\pi t \text{ (S.I.)}$$

B. α. Στο χεῖλος του πηγαδιού έχουμε κοιλία και στην επιφάνεια του νερού δεσμό, οπότε για το μήκος h του ελαστικού μέσου που δημιουργείται το στάσιμο έχουμε

$$h = (2\kappa + 1) \frac{\lambda}{4} \Rightarrow h = (2\kappa + 1) \frac{v}{4f_1} \quad (1)$$

Για την αμέσως επόμενη τιμή της συχνότητας f_2 θα έχουμε

$$h = [2(\kappa + 1) + 1] \frac{\lambda'}{4} \Rightarrow h = (2\kappa + 3) \frac{v}{4f_2} \quad (2)$$

Από τις εξισώσεις (1) και (2) έχουμε

$$(2\kappa + 1) \frac{v}{4f_1} = (2\kappa + 3) \frac{v}{4f_2} \Rightarrow (2\kappa + 1)f_2 = (2\kappa + 3)f_1 \Rightarrow (2\kappa + 1) \cdot 151,2 = (2\kappa + 3) \cdot 108 \Rightarrow$$

$$302,4\kappa + 151,2 = 216\kappa + 324 \Rightarrow 86,4\kappa = 172,8 \Rightarrow \kappa = 2$$

Από τη σχέση (1) για το βάθος του πηγαδιού έχουμε

$$h = (2\kappa + 1) \frac{v}{4f_1} = \frac{5 \cdot 324}{4 \cdot 108} \text{ m} = 3,75 \text{ m}$$

β. Την αμέσως επόμενη μεγαλύτερη συχνότητα την βρίσκουμε εάν στην εξίσωση (1) βάλουμε ό-
που κ το $\kappa + 2$, δηλαδή

$$h = [2(\kappa + 2) + 1] \frac{v}{4f_3} \Rightarrow f_3 = (2\kappa + 5) \frac{v}{4h} \Rightarrow f_3 = (2 \cdot 2 + 5) \frac{324}{4 \cdot 3,75} \text{ Hz} \Rightarrow f_3 = 194,4 \text{ Hz}$$

12.Δ.11

A. α. Από την εξίσωση του στάσιμου κύματος βρίσκουμε το πλάτος των τρεχόντων κυμάτων, το μήκος κύματός τους και τη συχνότητα ταλάντωσης των μορίων του αέρα:

$$2A = 4 \cdot 10^{-3} \text{ m} \Rightarrow A = \frac{4 \cdot 10^{-3}}{2} \text{ m} = 2 \cdot 10^{-3} \text{ m}$$

$$\frac{2\pi x}{\lambda} = \frac{\pi x}{0,09} \text{ m}^{-1} \Rightarrow \lambda = 0,18 \text{ m}$$

$$f = \frac{\omega}{2\pi} \Rightarrow f = \frac{3800\pi}{2\pi} \text{ Hz} \Rightarrow f = 1900 \text{ Hz}$$

Επομένως η ταχύτητα διάδοσης του ήχου στον αέρα είναι

$$v = \lambda \cdot f = 0,18 \cdot 1900 \text{ m/s} = 342 \text{ m/s}$$

Οι εξισώσεις των κυμάτων από τις οποίες προέρχεται το στάσιμο κύμα είναι:

$$y_1 = 2 \cdot 10^{-3} \text{ m} \cdot 2\pi \left(1900t - \frac{x}{0,18} \right) \text{ (S.I.)}$$

$$y_2 = 2 \cdot 10^{-3} \text{ m} \cdot 2\pi \left(1900t + \frac{x}{0,18} \right) \text{ (S.I.)}$$

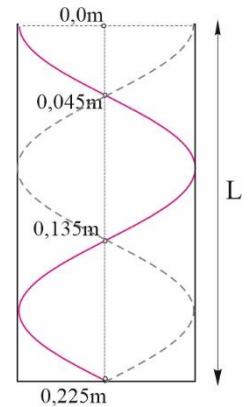
β. Ο αριθμός των δεσμών που δημιουργούνται στο εσωτερικό του μπουκαλιού είναι

$$0 \text{ m} < x \leq \ell \Rightarrow 0 \text{ m} < (2\kappa + 1) \frac{\lambda}{4} \leq \ell \Rightarrow 0 \text{ m} < (2\kappa + 1) \lambda \leq 4\ell \Rightarrow$$

$$0 < 2\kappa + 1 \leq \frac{4 \cdot 0,225}{0,18} \Rightarrow 0 < 2\kappa + 1 \leq 5 \Rightarrow$$

$$-1 < 2\kappa \leq 4 \Rightarrow -0,5 < \kappa \leq 2$$

Άρα δημιουργούνται τρεις δεσμοί στο εσωτερικό του μπουκαλιού για $\kappa = 0, 1, 2$, επομένως το στιγμιότυπο είναι όπως στο σχήμα.

Β. α. Το μήκος της νέας αέριας στήλης θα είναι

$$\ell' = \ell - 0,3\ell \Rightarrow \ell' = 0,7\ell \Rightarrow \ell' = 0,7 \cdot 0,225 \text{ m} = 0,1575 \text{ m}$$

Αφού αποκαθίσταται στάσιμο και σχηματίζονται συνολικά 5 δεσμοί θα έχουμε για $\kappa=4$

$$\ell' = (2 \cdot 4 + 1) \frac{\lambda'}{4} \Rightarrow \lambda' = \frac{4 \cdot 0,1575}{9} \text{ m} = 0,07 \text{ m}$$

και η νέα συχνότητα θα είναι

$$f' = \frac{v}{\lambda'} \Rightarrow f' = \frac{342 \text{ m/s}}{0,07 \text{ m}} \Rightarrow f' = 4885,7 \text{ Hz}$$

Β. β. Η νέα εξίσωση του στάσιμου θα είναι

$$y = 4 \cdot 10^{-3} \cdot \sin \frac{2\pi x}{0,07} \cdot \eta\mu 9771,4\pi t \quad (\text{SI})$$

και το πλάτος ταλάντωσης των μορίων του αέρα που απέχουν $x_1=10,5\text{cm}$ από το χείλος του μπουκαλιού θα είναι

$$A' = 4 \cdot 10^{-3} \cdot \sin \frac{2\pi \cdot 0,105}{0,07} \text{ m} \Rightarrow A' = 4 \cdot 10^{-3} \cdot \sin 3\pi \text{ m} = -4 \cdot 10^{-3} \text{ m} \Rightarrow |A'| = 4 \cdot 10^{-3} \text{ m}$$

12.Δ.12

α. Η απόσταση μεταξύ των ακραίων θέσεων του Ο είναι 0,8m, οπότε το πλάτος ταλάντωσης των τρεχόντων κυμάτων είναι

$$4A = 0,8\text{m} \Rightarrow A = 0,2\text{m}$$

Η κινητική ενέργεια ενός σημείου που ταλαντώνεται γίνεται μέγιστη δύο φορές σε κάθε περίοδο, οπότε

$$\Delta t = \frac{T}{2} \Rightarrow T = 2\Delta t = 2\text{s}$$

Οι δεσμοί βρίσκονται στις θέσεις $x = (2\kappa + 1)\frac{\lambda}{4}$,

οπότε ο δεύτερος δεσμός, για $\kappa=1$, βρίσκεται στη θέση $x = \frac{3\lambda}{4}$.

Από τη μέγιστη απόσταση ανάμεσα στην κοιλία και τον δεύτερο δεσμό, από το πυθαγόρειο θεώρημα έχουμε

$$d_{\max} = \sqrt{(2A)^2 + \left(\frac{3\lambda}{4}\right)^2} \Rightarrow 0,5^2 = 4 \cdot 0,2^2 + \frac{9}{4}\lambda^2 \Rightarrow \lambda = 0,2\text{m}$$

Άρα, η εξίσωση του στάσιμου κύματος είναι

$$y = 2A \sin \frac{2\pi x}{\lambda} \eta\mu\omega t \Rightarrow y = 0,4 \cdot \sin 10\pi x \cdot \eta\mu\pi t \quad (\text{S.I.})$$

β. Το πλάτος των σημείων του στάσιμου κύματος δίνεται από τη σχέση

$$|A'| = 2A \left| \sin \frac{2\pi x}{\lambda} \right| = 0,4 \left| \sin 10\pi x \right| \quad (\text{SI}) \quad \text{Βρίσκουμε τις θέσεις των δεσμών}$$

$$x = (2\kappa + 1)\frac{\lambda}{4} \quad \kappa=0, 1, 2, \dots \text{ και } 0\text{m} \leq x \leq 0,55\text{m}$$

$$\kappa = 0, x_0 = \frac{\lambda}{4} = 0,05\text{m}$$

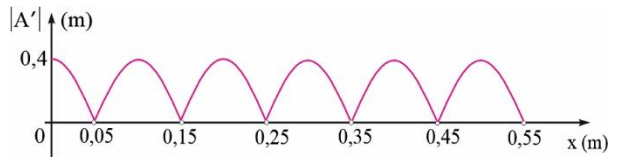
$$\kappa = 1, x_1 = \frac{3\lambda}{4} = 0,15\text{m}$$

$$\kappa = 2, x_2 = \frac{5\lambda}{4} = 0,25\text{m}$$

$$\kappa = 3, x_3 = \frac{7\lambda}{4} = 0,35\text{m}$$

$$\kappa = 4, x_4 = \frac{9\lambda}{4} = 0,45\text{m}$$

$$\kappa = 5, x_5 = \frac{11\lambda}{4} = 0,55\text{m}$$

Η γραφική παράσταση είναι όπως στο σχήμα.

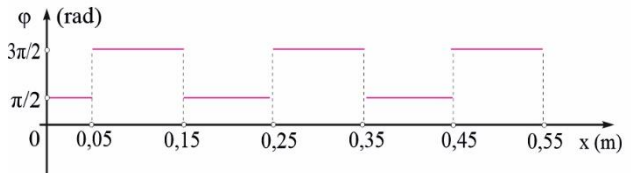
γ. Βρίσκουμε τη φάση ταλάντωσης του σημείου Ο τη στιγμή 0,5s

$$\varphi_0 = \omega t = \frac{2\pi}{T}t = 0,5\pi \text{ rad}$$

Τα σημεία του μέσου ομαδοποιούνται σε δύο κατηγορίες, σε σημεία που την $t=0\text{s}$ κατευθύνονται προς τα θετικά και έχουν κάθε στιγμή την ίδια φάση ταλάντωσης με το Ο και σε σημεία που την $t=0\text{s}$ κατευθύνονται προς τα αρνητικά και έχουν κάθε στιγμή μεγαλύτερη φάση ταλάντωσης από το Ο κατά π rad. Τα σημεία αυτά έχουν φάση ταλάντωσης

$$\varphi = (0,5\pi + \pi) \text{ rad} = 1,5\pi \text{ rad}$$

Άρα η γραφική παράσταση της φάσης $\varphi=f(x)$ όλων των σημείων της χορδής τη χρονική στιγμή $t_1=0,5\text{s}$ είναι όπως στο σχήμα.

δ. Οι θέσεις των μορίων της χορδής που τη χρονική στιγμή t_1 έχουν απομάκρυνση $+A$, όπου A είναι το πλάτος των τρεχόντων κυμάτων που δημιουργήσαν το στάσιμο είναι

$$0,2 = 0,4 \cdot \sin 10\pi x \cdot \eta \mu \frac{\pi}{2} \Rightarrow \sin 10\pi x = \sin \frac{\pi}{3} \Rightarrow \begin{cases} 10\pi x = \frac{\pi}{3} + 2\kappa\pi & (1) \\ 10\pi x = -\frac{\pi}{3} + 2\kappa\pi & (2) \end{cases}$$

$$(1), \kappa = 0 : x_1 = \frac{1}{30} \text{ m} \quad (2), \kappa = 1 : x_2 = \frac{5}{30} \text{ m}$$

$$(1), \kappa = 1 : x_3 = \frac{7}{30} \text{ m} \quad (2), \kappa = 2 : x_4 = \frac{11}{30} \text{ m}$$

$$(1), \kappa = 2 : x_5 = \frac{13}{30} \text{ m}$$

ε. Για το μήκος της χορδής αρχικά έχουμε $L = 5\frac{\lambda}{2} + \frac{\lambda}{4} = \frac{11\lambda}{4}$.

Στην αμέσως μεγαλύτερη συχνότητα έχουμε το αμέσως μικρότερο μήκος κύματος, οπότε θα δημιουργηθεί στάσιμο κύμα με μία άτρακτο περισσότερο από πριν, οπότε για το μήκος της χορδής τώρα έχουμε

$$L = 6\frac{\lambda'}{2} + \frac{\lambda'}{4} = \frac{13\lambda'}{4}$$

Από τις δύο τελευταίες σχέσεις βρίσκουμε το νέο μήκος κύματος και τη νέα συχνότητα

$$\frac{13\lambda'}{4} = \frac{11\lambda}{4} \Rightarrow 13\lambda' = 11\lambda \xrightarrow{\lambda=v/f} 13\frac{v}{f'} = 11\frac{v}{f} \Rightarrow f' = \frac{6,5}{11} \text{ Hz}$$

12.Δ.13

α. Ο ρυθμός μεταβολής της κινητικής ενέργειας κάθε κοιλίας μηδενίζεται κάθε 2 δευτερόλεπτα. Ο ρυθμός αυτός γίνεται μηδενικός τόσο στη θέση ισορροπίας όσο και στις ακραίες θέσεις της ταλάντωσης, γιατί δίνεται από τη σχέση $\frac{dK}{dt} = Fv$, επομένως

$$\frac{T}{4} = 2s \Rightarrow T = 8s$$

$$\omega = \frac{2\pi}{T} = \frac{2\pi}{8} \text{ rad/s} \Rightarrow \omega = \frac{\pi}{4} \text{ rad/s}$$

β. Μεταξύ των M_1 , M_2 υπάρχουν άλλες 3 κοιλίες, οπότε για το μήκος κύματος έχουμε

$$4 \cdot \frac{\lambda}{2} = L \Rightarrow \lambda = 6\text{cm}$$

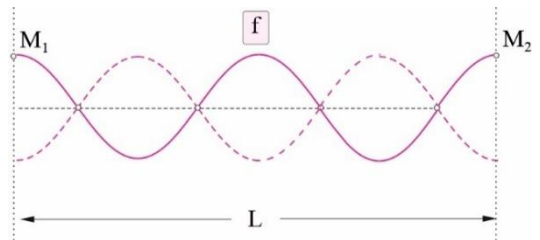
Η κάθε κοιλία σε χρόνο μιας περιόδου διανύει διάστημα 20cm, άρα

$$s = 8A \Rightarrow A = \frac{s}{8} = \frac{20\text{cm}}{8} \Rightarrow A = 2,5\text{cm}$$

Η ταχύτητα των τρεχόντων κυμάτων είναι

$$v = \frac{\lambda}{T} = \frac{6 \cdot 10^{-2}}{8} \text{ m/s} \Rightarrow v = 7,5 \cdot 10^{-4} \text{ m/s}$$

Άρα στάσιμο κύμα έχει δημιουργηθεί δεξιά και αριστερά από τη θέση $x=0\text{m}$ σε απόσταση ίση με

$$d = v \cdot t = 75 \cdot 10^{-4} \cdot 4m \Rightarrow d = 0,03m = 3cm$$

Συνεπώς η εξίσωση του στάσιμου κύματος είναι

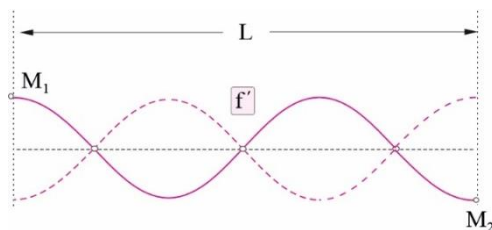
$$y = 5\sigma\eta\nu \frac{\pi x}{3} \eta\mu \frac{\pi}{4} t \quad (x, y \text{ σε cm}, t \text{ σε s}), \quad -3cm \leq x \leq 3cm$$

γ. Στο σημείο M_3 που βρίσκεται $x=4cm$ δεξιά του O για $0s < t < 4s$ δεν έχει δημιουργηθεί στάσιμο κύμα σε αυτό το χρονικό διάστημα, επομένως η απομάκρυνσή του θα οφείλεται μόνο στο τρέχον κύμα που διαδίδεται προς τα αριστερά

$$y_M = A\eta\mu 2\pi \left(\frac{t}{T} + \frac{x_M}{\lambda} \right) \Rightarrow y_M = 2,5\eta\mu 2\pi \left(\frac{t}{8} + \frac{2}{3} \right) \quad (x, y \text{ σε cm}, t \text{ σε s}),$$

δ. Η αμέσως μικρότερη συχνότητα αντιστοιχεί στο αμέσως μεγαλύτερο μήκος κύματος, οπότε θα δημιουργηθεί στάσιμο κύμα με μία λιγότερη άτρακτο από πριν.

Για την απόσταση L μεταξύ των σημείων M_1 και M_2 στις δύο περιπτώσεις έχουμε:

$$\left. \begin{aligned} L &= 4 \frac{\lambda}{2} \\ L &= 3 \frac{\lambda'}{2} \end{aligned} \right\} \Rightarrow 4\lambda = 3\lambda' \Rightarrow 4 \frac{v}{f} = 3 \frac{v}{f'} \Rightarrow f' = \frac{3}{4} f \Rightarrow f' = \frac{3}{32} \text{ Hz}$$

12.Δ.14

α. Κάθε υλικό σημείο αποκτά ταχύτητα μέγιστου μέτρου στη θέση ισορροπίας της ταλάντωσής του, άρα η περίοδος και η γωνιακή συχνότητα ταλάντωσης των υλικών σημείων είναι

$$\frac{T}{2} = 0,5s \Rightarrow T = 1s$$

$$\omega = \frac{2\pi}{T} \Rightarrow \omega = \frac{2\pi}{1} \text{ rad/s} \Rightarrow \omega = 2\pi \text{ rad/s}$$

Από το διάγραμμα για το μήκος κύματος έχουμε

$$\frac{\lambda}{4} = 6cm \Rightarrow \lambda = 24cm = 0,24m$$

Τη στιγμή $t_1 = (1/12)s$ η κοιλία O έχει απομάκρυνση $2cm$, οπότε από την εξίσωση ταλάντωσής της βρίσκουμε το πλάτος των τρεχόντων κυμάτων

$$y = 2A\eta\mu\omega t \Rightarrow 2\text{cm} = 2A\eta\mu\frac{2\pi}{12} \Rightarrow A = 2\text{cm} = 0,02\text{m}$$

Άρα οι εξισώσεις των τρεχόντων κυμάτων είναι:

$$y_1 = A\eta\mu 2\pi\left(\frac{t}{T} - \frac{x}{\lambda}\right) = 0,02\eta\mu 2\pi\left(t - \frac{x}{0,24}\right) \text{ (S.I.)}$$

$$y_2 = A\eta\mu 2\pi\left(\frac{t}{T} + \frac{x}{\lambda}\right) = 0,02\eta\mu 2\pi\left(t + \frac{x}{0,24}\right) \text{ (S.I.)}$$

β. Η χρονική εξίσωση της απομάκρυνσης του υλικού σημείου Μ προκύπτει από τη εξίσωση του στάσιμου κύματος εάν αντικαταστήσουμε τη θέση x του σημείου

$$y_M = A'_M \eta\mu\omega t = 2A \sigma\upsilon\nu \frac{2\pi x_M}{\lambda} \eta\mu\omega t$$

Η χρονική εξίσωση της ταχύτητας του σημείου Μ είναι

$$v_M = \omega A'_M \sigma\upsilon\nu\omega t = 2\omega A \sigma\upsilon\nu \frac{2\pi x_M}{\lambda} \sigma\upsilon\nu\omega t \Rightarrow v_M = 2 \cdot 2\pi \cdot 0,02 \cdot \sigma\upsilon\nu \frac{2\pi \cdot 0,16}{0,24} \cdot \sigma\upsilon\nu 2\pi t \Rightarrow$$

$$v_M = 0,08\pi \cdot \sigma\upsilon\nu \frac{4\pi}{3} \cdot \sigma\upsilon\nu 2\pi t \Rightarrow v_M = -0,04\pi \cdot \sigma\upsilon\nu 2\pi t \text{ (S.I.)}$$

Η χρονική εξίσωση της επιτάχυνσης του σημείου Μ είναι

$$\alpha_M = -\omega^2 y = -2\omega^2 A \sigma\upsilon\nu \frac{2\pi x_M}{\lambda} \eta\mu\omega t \Rightarrow \alpha_M = -2 \cdot (2\pi)^2 \cdot 0,02 \sigma\upsilon\nu \frac{2\pi \cdot 0,16}{0,24} \eta\mu 2\pi t \Rightarrow \alpha_M = 0,08\pi^2 \eta\mu 2\pi t \text{ (S.I.)}$$

γ. Το πλάτος ταλάντωσης του σημείου Μ είναι

$$|A'_M| = 2A \left| \sigma\upsilon\nu \frac{2\pi x_M}{\lambda} \right| = 0,04 \left| \sigma\upsilon\nu \frac{2\pi \cdot 0,16}{0,24} \right| \text{m} \Rightarrow |A'_M| = 0,04 \left| \sigma\upsilon\nu \frac{4\pi}{3} \right| \Rightarrow |A'_M| = 0,02\text{m}$$

Εφαρμόζουμε Α.Δ.Ε.Τ. για το σημείο Μ και έχουμε

$$E = K + U \Rightarrow \frac{1}{2} D A_M'^2 = \frac{1}{2} m v_M'^2 + \frac{1}{2} D y^2 \Rightarrow \frac{1}{2} m \omega^2 A_M'^2 = \frac{1}{2} m v_M'^2 + \frac{1}{2} m \omega^2 y^2 \Rightarrow$$

$$v_M = \pm \omega \sqrt{A_M'^2 - y^2} \Rightarrow |v_M| = 2\pi \sqrt{(2 \cdot 10^{-2})^2 - (10^{-2})^2} \text{m/s} \Rightarrow |v_M| = 2\pi \cdot 10^{-2} \sqrt{3} \text{m/s}$$

δ. Το σημείο Σ έχει τον όρο A_Σ' ίσο με

$$E_\Sigma = \frac{1}{4} E_k \Rightarrow \frac{1}{2} D A_\Sigma'^2 = \frac{1}{4} \cdot \frac{1}{2} D A_k'^2 \Rightarrow A_\Sigma'^2 = \frac{1}{4} A_k'^2 \Rightarrow A_\Sigma' = \pm \frac{1}{2} A_k' = \pm \frac{2A}{2} \Rightarrow A_\Sigma' = \pm A = \pm 0,02\text{m}$$

Το σημείο αυτό βρίσκεται αριστερά του σημείου Μ, στην ίδια άτρακτο με αυτό, άρα το σημείο αυτό είναι συμφασικό με το Μ και τα δύο αυτά σημεία είναι σε αντίθεση φάσης με την κοιλία Ο που βρίσκεται στην αρχή του άξονα. Αφού η κοιλία Ο δεν έχει αρχική φάση ταλάντωσης, τα σημεία Σ και Μ θα έχουν αρχική φάση ταλάντωσης π rad, άρα το Α' τους θα είναι αρνητικό, επομένως έχουμε

$$A'_\Sigma = 2A\sigma\upsilon\nu\frac{2\pi x_\Sigma}{\lambda} \Rightarrow -0,02\text{m} = 0,04\text{m}\sigma\upsilon\nu\frac{2\pi x_\Sigma}{0,24} \Rightarrow \sigma\upsilon\nu\frac{200\pi x_\Sigma}{24} = \sigma\upsilon\nu\frac{2\pi}{3} \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} \frac{200\pi x_\Sigma}{24} = \frac{2\pi}{3} + 2\kappa\pi \quad (1) \\ \frac{200\pi x_\Sigma}{24} = -\frac{2\pi}{3} + 2\kappa\pi \quad (2) \end{array} \right.$$

$$(1), \kappa = 0: x_1 = 0,08\text{m}$$

$$(2), \kappa = 0: x_2 = 0,16\text{m}$$

Άρα το σημείο Σ έχει τετμημένη 0,08m. Επειδή τα δύο σημεία έχουν το ίδιο πλάτος ταλάντωσης και είναι συμφασικά η απόσταση ανάμεσα τους θα είναι σταθερή και ίση με

$$d = 0,16\text{m} - 0,08\text{m} = 0,08\text{m}$$

12.Δ.15

α. Το μήκος κύματος των κυμάτων είναι

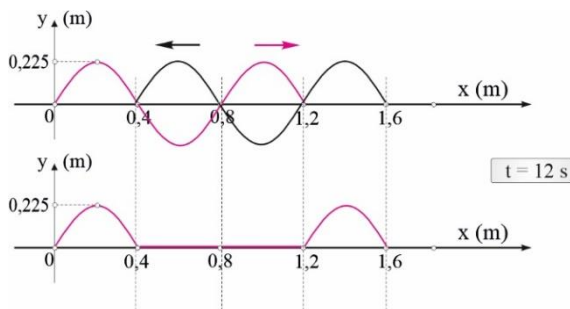
$$\lambda = \frac{v}{f} = \frac{0,1\text{m/s}}{\frac{1}{8}\text{Hz}} \Rightarrow \lambda = 0,8\text{m}$$

Η περίοδος των κυμάτων είναι $T=1/f=8\text{s}$.

Τη χρονική στιγμή $t_1=12\text{s}$ κάθε κύμα έχει προχωρήσει κατά

$$\Delta x = v\Delta t = 0,1\frac{\text{m}}{\text{s}} \cdot 12\text{s} \Rightarrow \Delta x = 1,2\text{m} \text{ που είναι ίσο με } \lambda + \frac{\lambda}{2}.$$

Τα δύο στιγμιότυπα θα είναι όπως στο σχήμα. Στην περιοχή $0,4\text{m} \leq x \leq 1,2\text{m}$ τα δύο κύματα έχουν αντίθετες απομακρύνσεις, οπότε συμβαίνει αναιρετική συμβολή. Στις περιοχές $0\text{m} \leq x < 0,4\text{m}$ και $1,2\text{m} < x \leq 1,6\text{m}$ τα σημεία ταλαντώνονται εξαιτίας του ενός μόνο κύματος. Το αποτέλεσμα της συμβολής των δύο κυμάτων δείχνεται στο σχήμα.

β. Τη χρονική στιγμή $t_2=14s$ κάθε κύμα έχει προχωρήσει επιπλέον κατά $0,2m$ που είναι ίσο με $\lambda/4$.

Τα δύο στιγμιότυπα θα είναι όπως στα σχήματα. Για την περιοχή $0,2m \leq x \leq 1,4m$ τα δύο κύματα έχουν ίδιες απομακρύνσεις, οπότε συμβαίνει ενισχυτική συμβολή. Στις περιοχές $0m \leq x < 0,2m$ και $1,4m < x \leq 1,6m$ τα σημεία ταλαντώνονται εξαιτίας του ενός μόνο κύματος. Το αποτέλεσμα της συμβολής των δύο κυμάτων δείχνεται στο σχήμα.

γ. Η χρονική στιγμή που θα σχηματιστεί στάσιμο κύμα κατά μήκος όλης της χορδής AB είναι

$$t = \frac{L}{v} = \frac{1,6m}{0,1m/s} \Rightarrow t = 16s$$

Η απόσταση AB είναι ίση με 2λ . Όταν το κύμα που κατευθύνεται προς τα αρνητικά φτάνει στο σημείο A, αυτό έχει εκτελέσει δύο πλήρεις ταλαντώσεις (έχει φάση $4\pi \text{ rad}$) με αποτέλεσμα στο σημείο A να συμβεί ενισχυτική συμβολή, και να σχηματιστεί κοιλία. Το ίδιο ισχύει και για το σημείο B.

Η γωνιακή συχνότητα είναι

$$\omega = 2\pi f = 2\pi \cdot \frac{1}{8} \text{ rad/s} \Rightarrow \omega = \frac{\pi}{4} \text{ rad/s}$$

Με το x να μετρά από την κοιλία A η εξίσωση του στάσιμου κύματος είναι

$$y = 2A \cdot \sin \frac{2\pi x}{\lambda} \cdot \eta \mu \omega t \Rightarrow y = 0,15 \cdot \sin 2,5\pi x \cdot \eta \mu \frac{\pi}{4}(t - 16) \text{ (S.I.)}, t \geq 16s$$

δ. Οι θέσεις που σχηματίζονται κοιλίες πάνω στη χορδή είναι:

$$x = \kappa \frac{\lambda}{2}$$

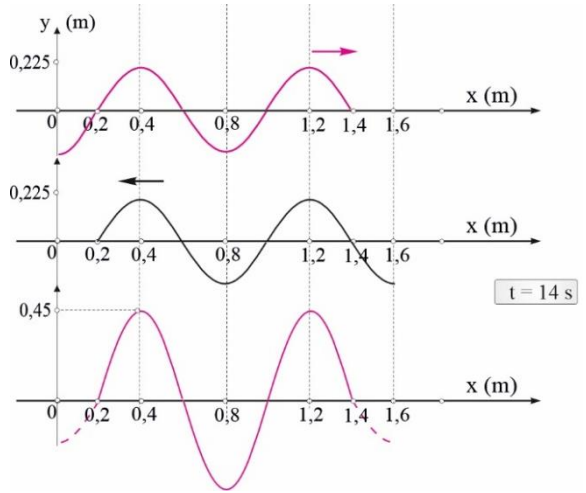
$$\kappa = 0, x_1 = 0m$$

$$\kappa = 1, x_2 = 0,4m$$

$$\kappa = 2, x_3 = 0,8m$$

$$\kappa = 3, x_4 = 1,2m$$

$$\kappa = 4, x_5 = 1,6m$$

ε. Δύο διαδοχικές κοιλίες είναι σε αντίθεση φάσης, άρα η μέγιστη απόσταση ανάμεσα τους είναι όταν αυτές βρίσκονται σε ακραίες θέσεις

$$d_{\max} = \sqrt{(4\lambda)^2 + \left(\frac{\lambda}{2}\right)^2} \Rightarrow d_{\max} = \sqrt{(4 \cdot 0,075\text{m})^2 + \left(\frac{0,8\text{m}}{2}\right)^2} \Rightarrow d_{\max} = 0,5\text{m}$$

12.Δ.16

α. Από τη φάση ταλάντωσης του σημείου Μ τη χρονική στιγμή $t=0\text{s}$ βρίσκουμε το μήκος κύματος

$$\varphi_M = \frac{2\pi x_K}{\lambda} \Rightarrow \pi = \frac{2\pi \cdot 2\text{m}}{\lambda} \Rightarrow \lambda = 4\text{m}$$

β. Για την ταχύτητα του σημείου Μ τη στιγμή $t=0\text{s}$ έχουμε

$$v_M = \omega A \sin \varphi_M \Rightarrow v_M = \omega A \sin \pi \Rightarrow v_M = -\omega A \Rightarrow |v_M| = \omega A \Rightarrow \omega A = 0,2\pi \text{ m/s} \quad (1)$$

Για τη φάση ταλάντωσης του σημείου Λ τη χρονική στιγμή $t=0\text{s}$ ισχύει

$$\varphi_\Lambda - \varphi_M = 2\pi \frac{x_\Lambda - x_M}{\lambda} \Rightarrow \varphi_\Lambda - \pi \text{ rad} = 2\pi \frac{(3\text{m} - 2\text{m})}{4\text{m}} \Rightarrow \varphi_\Lambda = \frac{3\pi}{2} \text{ rad}$$

Για την επιτάχυνση του σημείου Λ τη στιγμή $t=0\text{s}$ έχουμε

$$a_\Lambda = -\omega^2 A \sin \varphi_\Lambda \Rightarrow 0,2\pi^2 = -\omega^2 A \sin \frac{3\pi}{2} \Rightarrow \omega^2 A = 0,2\pi^2 \text{ m/s}^2 \quad (2)$$

Διαιρούμε τις σχέσεις (2) και (1) κατά μέλη και έχουμε

$$\frac{\omega^2 A}{\omega A} = \frac{0,2\pi^2}{0,2\pi} \Rightarrow \omega = \pi \text{ rad/s}$$

Η συχνότητα του κύματος είναι

$$f = \frac{\omega}{2\pi} \Rightarrow f = \frac{\pi}{2\pi} \text{ Hz} = 0,5\text{Hz}$$

και η ταχύτητα διάδοσης του κύματος είναι

$$v = \lambda \cdot f = 4\text{m} \cdot 0,5\text{s}^{-1} \Rightarrow v = 2\text{m/s}$$

γ. Από την (1) το πλάτος ταλάντωσης είναι

$$A = \frac{0,2\pi}{\omega} = \frac{0,2\pi \text{ m/s}}{\pi \text{ rad/s}} \Rightarrow A = 0,2\text{m}$$

Άρα οι εξισώσεις των τρεχόντων κυμάτων είναι:

$$y_1 = 0,2\eta\mu 2\pi\left(\frac{t}{2} - \frac{x}{4}\right) \text{ (S.I.)}$$

$$y_2 = 0,2\eta\mu 2\pi\left(\frac{t}{2} + \frac{x}{4}\right) \text{ (S.I.)}$$

δ. Μέχρι τη στιγμή $t=4\text{s}$ στάσιμο κύμα δημιουργείται σε απόσταση $vt = 2 \frac{\text{m}}{\text{s}} \cdot 4\text{s} = 8\text{m}$ εκατέρωθεν της θέσης $x=0\text{m}$, δηλαδή στην περιοχή $-8\text{m} \leq x \leq 8\text{m}$. Για τον αριθμό των δεσμών στην περιοχή αυτή έχουμε

$$-8\text{m} \leq (2\kappa + 1)\frac{\lambda}{4} \leq 8\text{m} \Rightarrow -8\text{m} \leq (2\kappa + 1)\frac{4\text{m}}{4} \leq 8\text{m} \Rightarrow -4,5 \leq \kappa \leq 3,5$$

$$\kappa = -4, -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3$$

Άρα συνολικά υπάρχουν 8 δεσμοί.

ε. Για να σχεδιάσουμε το στιγμιότυπο, βρίσκουμε τη στιγμή $t=4\text{s}$ την απομάκρυνση και την ταχύτητα του σημείου που βρίσκεται στη θέση $x=0\text{m}$, που είναι κοιλία

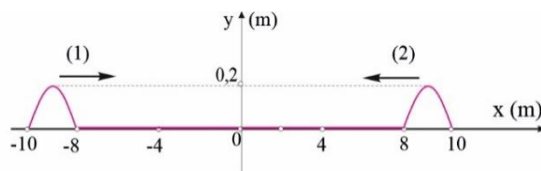
$$y_0 = 2A\sigma\upsilon\nu\frac{2\pi x}{\lambda}\eta\mu\omega t \Rightarrow y_0 = 0,4 \cdot \sigma\upsilon\nu 0 \cdot \eta\mu 4\pi \text{ (m)} \Rightarrow y_0 = 0\text{m}$$

$$v_0 = \omega A_0' \sigma\upsilon\nu\omega t = 2\omega A\sigma\upsilon\nu\frac{2\pi x_0}{\lambda}\sigma\upsilon\nu\omega t \Rightarrow v_0 = 0,4\pi \cdot \sigma\upsilon\nu 0 \cdot \sigma\upsilon\nu 4\pi \text{ (m/s)} \Rightarrow v_0 = 0,4\pi \text{ (m/s)} > 0$$

Άρα η κοιλία που είναι στη θέση $x=0\text{m}$ έχει τη στιγμή $t=4\text{s}$ μηδενική απομάκρυνση και φορά κίνησης προς τα πάνω. Στις θέσεις $-10\text{m} \leq x < -8\text{m}$ και $8\text{m} < x \leq 10\text{m}$ υπάρχουν μόνο τρέχοντα κύματα. Συνολικά η συνάρτηση που περιγράφει τις απομακρύνσεις είναι

$$y = \begin{cases} 0,2\eta\mu 2\pi(2 - 0,25x) \text{ (S.I.)}, & -10\text{m} \leq x < -8\text{m} \\ 0\text{m}, & -8\text{m} \leq x \leq 8\text{m} \\ 0,2\eta\mu 2\pi(2 + 0,25x) \text{ (S.I.)}, & 8\text{m} < x \leq 10\text{m} \end{cases}$$

και η γραφική παράσταση θα είναι όπως στο σχήμα.

12.Δ.17

α. Από τη γενική εξίσωση του στάσιμου $y = 2A \cdot \sin \frac{2\pi x}{\lambda} \cdot \eta\mu \frac{2\pi}{T} t$

και με σύγκριση με τη δοθείσα προκύπτει ότι:

$$2A=2m \text{ ή } A=1m,$$

η περίοδος είναι $\frac{2\pi}{T} = \frac{\pi}{2} \Rightarrow T = 4s$

και το μήκος κύματος είναι $\frac{2\pi}{\lambda} = 2\pi \Rightarrow \lambda = 1m.$

H οριζόντια απόσταση των δύο κοιλιών είναι $\Delta x = 3 \frac{\lambda}{2} = 1,5m.$

Οι δύο κοιλίες βρίσκονται σε αντίθεση φάσης, επειδή έχουν ανάμεσά τους περιττό αριθμό δεσμών. Έτσι τη χρονική στιγμή $t_1=5/3 s$, η μία κοιλία θα έχει απομάκρυνση

$$y_1 = 2A \cdot \eta\mu \frac{\pi t_1}{2} = 2A \cdot \eta\mu \frac{\pi \cdot \frac{5}{3}}{2} = A = 1m$$

ενώ η άλλη κοιλία θα έχει απομάκρυνση

$$y_2 = -2A \cdot \eta\mu \frac{\pi t_1}{2} = -2A \cdot \eta\mu \frac{\pi \cdot \frac{5}{3}}{2} = -A = -1m$$

Άρα η κατακόρυφη απόστασή τους είναι $\Delta y = 2A = 2m$ οπότε η απόστασή τους είναι

$$d = \sqrt{(\Delta x)^2 + (\Delta y)^2} = \sqrt{(1,5m)^2 + (2m)^2} \Rightarrow d = 2,5m$$

β. Τα δύο σημεία Μ και Λ έχουν πλάτη ταλάντωσης:

$$|A'_M| = 2A \cdot |\sin 2\pi x_M| = 2 \left| \sin 2\pi \frac{5}{3} \right| m \Rightarrow |A'_M| = 1m$$

$$|A'_\Lambda| = 2A \cdot |\sin 2\pi x_\Lambda| = 2 \left| \sin 2\pi \cdot 4 \right| m \Rightarrow |A'_\Lambda| = 2m$$

και ο λόγος των ενεργειών τους είναι

$$\frac{E_M}{E_A} = \frac{\frac{1}{2}D|A'_M|^2}{\frac{1}{2}D|A'_A|^2} = \frac{1}{4}$$

γ. Είναι $A'_M = 2A \cdot \sigma\upsilon\nu 2\pi x_M = 2\sigma\upsilon\nu 2\pi \frac{5}{3}m \Rightarrow A'_M = -1m$

$$A'_A = 2A \cdot \sigma\upsilon\nu 2\pi x_A = 2m$$

κατά συνέπεια οι εξισώσεις της απομάκρυνσης των δύο σημείων είναι:

$$y_M = A'_M \cdot \eta\mu \frac{\pi t}{2} = -1\eta\mu \frac{\pi t}{2} \Rightarrow y_M = 1\eta\mu \left(\frac{\pi t}{2} + \pi \right) \quad (\text{S.I.})$$

$$y_A = A'_A \cdot \eta\mu \frac{\pi t}{2} = 2\eta\mu \frac{\pi t}{2} \quad (\text{S.I.})$$

και τα δύο σημεία έχουν $\Delta\phi = \pi \text{rad}$.

δ. Η οριζόντια απόσταση των δύο σημείων είναι $\Delta x = x_A - x_M = 7/3m$.

Τα δύο σημεία βρίσκονται σε αντίθεση φάσης και η μέγιστη κατακόρυφη απόστασή τους είναι

όταν βρεθούν στις ακραίες τους θέσεις, άρα $\Delta y_{\max} = |A'_M| + |A'_A| = 3m$.

Άρα η μέγιστη απόστασή τους είναι

$$r_{\max} = \sqrt{(\Delta x)^2 + (\Delta y_{\max})^2} = \sqrt{\left(\frac{7}{3}m\right)^2 + (3m)^2} \Rightarrow r_{\max} = \frac{\sqrt{130}}{3}m$$

12.Δ.18

α. Από τη γενική εξίσωση του στάσιμου $y = 2A \cdot \sigma\upsilon\nu \frac{2\pi x}{\lambda} \cdot \eta\mu \frac{2\pi}{T}t$

και με σύγκριση με τη δοθείσα προκύπτει ότι:

$$2A = 0,2m \text{ ή } A = 0,1m,$$

$$\text{η περίοδος είναι } \frac{2\pi}{T} = \frac{\pi}{4} \Rightarrow T = 8s$$

και το μήκος κύματος είναι $\frac{2\pi}{\lambda} = \pi \Rightarrow \lambda = 2m$.

Τα σημεία που έχουν μέγιστη ταχύτητα $v_{\max} = 0,025\pi m/s$, ταλαντώνονται με πλάτος

$$v_{\max} = \omega \cdot |A'| = \frac{2\pi}{T} \cdot |A'| \Rightarrow |A'| = A = 0,1\text{m}$$

Τα σημεία Μ και Λ είναι κοιλίες, αφού $x_M = 3\text{m} = 3\lambda/2$ και $x_L = 6\text{m} = 6\lambda/2$. Η απόστασή τους είναι $\Delta x = 3\lambda/2$, δηλαδή ίση με τρεις ατράκτους μισού μήκους κύματος καθεμιά. Σε κάθε άτρακτο υπάρχουν δύο σημεία με πλάτος μισό μιας κοιλίας, άρα συνολικά υπάρχουν 6 σημεία που ταλαντώνονται με μέγιστη ταχύτητα $v_{\max} = 0,025\pi$ m/s.

β. Τη χρονική στιγμή $t_1 = 5\text{s}$ το σημείο Μ έχει απομάκρυνση

$$y = A_M \cdot \eta\mu \frac{\pi t_1}{4} = A_M \cdot \eta\mu \frac{\pi 5}{4} \Rightarrow y = -A_M \cdot \frac{\sqrt{2}}{2}$$

Ο λόγος της κινητικής προς τη δυναμική ενέργεια του σημείου Μ είναι

$$\frac{K}{U} = \frac{E - U}{U} = \frac{\frac{1}{2} D A_M'^2 - \frac{1}{2} D y^2}{\frac{1}{2} D y^2} = \frac{A_M'^2 - \left(-A_M' \cdot \frac{\sqrt{2}}{2}\right)^2}{\left(-A_M' \cdot \frac{\sqrt{2}}{2}\right)^2} \Rightarrow \frac{K}{U} = 1$$

γ. Όταν το σημείο Μ έχει απομάκρυνση $y_M = 0,1\text{m}$, τότε ο όρος ημωτ έχει τιμή που είναι ίση με

$$y_M = 0,2 \cdot \text{συν}\pi x_M \cdot \eta\mu \frac{\pi t}{4} \Rightarrow 0,1\text{m} = -0,2\text{m} \cdot \eta\mu \frac{\pi t}{4} \Rightarrow \eta\mu \frac{\pi t}{4} = -\frac{1}{2}$$

Η απομάκρυνση του σημείου Σ την ίδια στιγμή είναι

$$y_\Sigma = 0,2 \cdot \text{συν}\pi x_\Sigma \cdot \eta\mu \frac{\pi t}{4} = 0,2 \cdot \left(-\frac{1}{2}\right) \cdot \left(-\frac{1}{2}\right) \Rightarrow y_\Sigma = 0,05\text{m}$$

δ. Από τη θεμελιώδη εξίσωση της κυματικής προκύπτει

$$v = \lambda f = \lambda' f' = 0,25\text{m/s} \quad (1)$$

Οι θέσεις των δεσμών δίνονται από τη σχέση $x_\Delta = (2\kappa + 1) \frac{\lambda}{4}$.

Αν θέλουμε το σημείο Μ να είναι ο 3^{ος} δεσμός πρέπει

$$x_M = (2 \cdot 2 + 1) \frac{\lambda'}{4} \Rightarrow 3\text{m} = \frac{5\lambda'}{4} \Rightarrow \lambda' = \frac{12}{5}\text{m} \Rightarrow \frac{v}{f'} = \frac{12}{5}\text{m} \Rightarrow f' = \frac{5}{48}\text{Hz}$$

και το ποσοστό μεταβολής της συχνότητας είναι

$$\pi\% = \frac{f' - f}{f} 100\% = \frac{\frac{5}{48} - \frac{1}{8}}{\frac{1}{8}} 100\% \Rightarrow \pi\% = -\frac{100}{6}\%$$

12.Δ.19

α. Οι θέσεις των κοιλιών είναι $x_k = k \frac{\lambda}{2}$, $k=0, 1, 2, \dots$ Οι κοιλίες που είναι συμφασικές με την κοιλία στη θέση $x=0m$, είναι όσες αντιστοιχούν σε k άρτιο. Αν k περιττός έχουμε κοιλίες σε αντίθεση φάσης με την κοιλία στη θέση $x=0m$. Άρα η 2^η κοιλία είναι αυτή που βρίσκεται στη θέση $x=3\lambda/2=d$ και προκύπτει $\lambda=0,2m$.

Η ταχύτητας διάδοσης των κυμάτων είναι

$$v = \lambda f = 1m / s$$

β. Η οριζόντια απόσταση των δύο κοιλιών είναι

$$\Delta x = 3 \frac{\lambda}{2} = 0,3m$$

Η μέγιστη κατακόρυφη απόστασή τους είναι όταν βρίσκονται στις ακραίες θέσεις τους και είναι

$$\Delta y = 2A + 2A = 0,4m$$

Άρα η μέγιστη απόστασή τους είναι

$$d_{\max} = \sqrt{(\Delta x)^2 + (\Delta y)^2} = \sqrt{(0,3m)^2 + (0,4m)^2} \Rightarrow d_{\max} = 0,5m$$

γ. Από την εξίσωση της απομάκρυνσης του Λ έχουμε

$$y_{\Lambda} = 2A \cdot \sin \frac{2\pi x_{\Lambda}}{\lambda} \cdot \eta \mu \frac{2\pi}{T} t = 0,2 \sin \frac{2\pi \frac{1}{3}}{0,2} \eta \mu 10\pi t \Rightarrow$$

$$y_{\Lambda} = -0,1 \eta \mu 10\pi t \Rightarrow -0,05 = -0,1 \eta \mu 10\pi t \Rightarrow \eta \mu 10\pi t = \frac{1}{2} = \eta \mu \frac{\pi}{6}$$

$$\text{Η 1}^{\text{η}} \text{ λύση δίνει την 1}^{\text{η}} \text{ φορά που είναι } 10\pi t_1 = \frac{\pi}{6} \Rightarrow t_1 = \frac{1}{60} s$$

$$\text{και η 2}^{\text{η}} \text{ λύση δίνει τη 2}^{\text{η}} \text{ φορά που είναι } 10\pi t_2 = \frac{5\pi}{6} \Rightarrow t_2 = \frac{1}{12} s.$$

δ. Για το σημείο Λ είναι

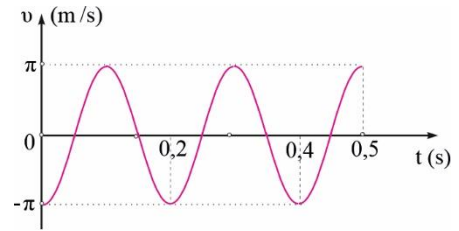
$$A'_{\Lambda} = 2A \cdot \sin 10\pi x_{\Lambda} = 0,2 \sin 10\pi \frac{1}{3} \Rightarrow A'_{\Lambda} = -0,1m$$

Η εξίσωση της ταχύτητας για το σημείο Λ είναι

$$v = A'_\Lambda \omega \cdot \sin \frac{2\pi}{T} t = -0,1 \cdot 10\pi \cdot \sin 10\pi t \Rightarrow$$

$$v = -\pi \cdot \sin 10\pi t \Rightarrow v = \pi \cdot \sin(10\pi t + \pi) \text{ (S.I.)}$$

Το αντίστοιχο διάγραμμα δίνεται στο σχήμα.

12.Δ.20

α. Από τη γενική εξίσωση του στάσιμου $y = 2A \cdot \sin \frac{2\pi x}{\lambda} \cdot \eta \mu \frac{2\pi}{T} t$

και με σύγκριση με τη δοθείσα προκύπτει ότι:

$$2A = 0,2\text{m} \text{ ή } A = 0,1\text{m}, \omega = \pi \text{rad/s},$$

η περίοδος είναι $\frac{2\pi}{T} = \pi \Rightarrow T = 2\text{s}$

και το μήκος κύματος είναι $\frac{2\pi}{\lambda} = 2\pi \Rightarrow \lambda = 1\text{m}.$

Η μέγιστη επιτάχυνση μιας κουλίας είναι

$$\alpha_{\max} = \omega^2 \cdot 2A = (\pi)^2 \cdot 0,2 \Rightarrow \alpha_{\max} = 2\text{m/s}^2$$

β. Η απομάκρυνση των σημείων θα ισούται με A. Άρα

$$y = 0,2 \cdot \sin 2\pi x \cdot \eta \mu \pi t_1 = A \Rightarrow 0,2 \cdot \sin 2\pi x \cdot \eta \mu \frac{5\pi}{6} = 0,1 \Rightarrow$$

$$\sin 2\pi x = 1 = \sin 0 \Rightarrow 2\pi x = 2\kappa\pi \Rightarrow x = \kappa\text{m}$$

και τα ζητούμενα σημεία είναι στις θέσεις:

$$\kappa = 0, x_0 = 0\text{m}, \quad \kappa = 1, x_1 = 1\text{m} = \lambda$$

$$\kappa = 2, x_2 = 2\text{m} = 2\lambda \quad \kappa = 3, x_3 = 3\text{m} = 3\lambda$$

γ. Από τη γενική εξίσωση της ταχύτητας, για το σημείο Λ έχουμε

$$v_\Lambda = 2A\omega \cdot \sin \frac{2\pi x_\Lambda}{\lambda} \cdot \sin \frac{2\pi}{T} t \Rightarrow v_\Lambda = 0,2\pi \cdot \sin \frac{2\pi \cdot \frac{5}{6}}{1} \cdot \sin \left(\frac{2\pi}{2} \cdot \frac{5}{6} \right) \Rightarrow$$

$$v_\Lambda = 0,2\pi \cdot \frac{1}{2} \cdot \left(-\frac{\sqrt{3}}{2} \right) \Rightarrow v_\Lambda = -0,05\pi\sqrt{3}\text{m/s}$$

δ. Ο ρυθμός μεταβολής της κινητικής ενέργειας δίνεται από τη σχέση

$$\frac{dK}{dt} = F_{\text{επ}} \cdot v = -m\omega^2 y \cdot v_A \quad (1)$$

Η απομάκρυνση του Α εκείνη τη στιγμή είναι

$$y = 0,2 \cdot \sin 2\pi x_A \cdot \eta \mu \pi t_1 = 0,2 \cdot \sin \frac{2\pi \cdot 5}{1} \cdot \eta \mu \left(\frac{2\pi}{2} \cdot \frac{5}{6} \right) = 0,2 \cdot \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} \Rightarrow y = 0,05 \text{ m}$$

και η σχέση (1) δίνει

$$\frac{dK}{dt} = -m\omega^2 y \cdot v_A = -\left(2 \cdot 10^{-3}\right) \cdot \pi^2 \cdot \left(5 \cdot 10^{-2}\right) \cdot \left(-5 \cdot 10^{-2} \pi \sqrt{3}\right) \text{ J/s} \Rightarrow \frac{dK}{dt} = 5 \cdot 10^{-5} \pi \sqrt{3} \text{ J/s}$$

12.Δ.21

α. Από τη γενική εξίσωση του στάσιμου $y = 2A \cdot \sin \frac{2\pi x}{\lambda} \cdot \eta \mu \frac{2\pi}{T} t$

και με σύγκριση με τη δοθείσα προκύπτει ότι:

$$2A = 0,1 \text{ m} \text{ ή } A = 0,05 \text{ m}, \omega = \pi/2 \text{ rad/s},$$

η περίοδος είναι $\frac{2\pi}{T} = \frac{\pi}{2} \Rightarrow T = 4 \text{ s}$

και το μήκος κύματος είναι $\frac{2\pi}{\lambda} = \pi \Rightarrow \lambda = 2 \text{ m}.$

Οι θέσεις των κοιλιών δίνονται από τη σχέση $x_K = \kappa \frac{\lambda}{2}.$

Η 1η κοιλία βρίσκεται στη θέση $x=0 \text{ m}$ και για την άλλη ακραία κοιλία είναι

$$x_K \leq L \Rightarrow \kappa \frac{\lambda}{2} \leq 6,5 \text{ m} \Rightarrow \kappa \frac{2 \text{ m}}{2} \leq 6,5 \text{ m} \Rightarrow \kappa \leq 6,5$$

άρα για $\kappa=6$, η τελευταία κοιλία βρίσκεται στη θέση $x=6\lambda/2=6 \text{ m}$, που είναι και η μέγιστη απόσταση των δύο ακραίων κοιλιών του μέσου καθώς αυτές βρίσκονται σε συμφωνία φάσης.

β. Είναι $A'_M = 2A \cdot \sin \pi x_M = 0,1 \sin \pi \frac{13}{3} \text{ m} \Rightarrow A'_M = 0,05 \text{ m}$

$$A'_A = 2A \cdot \sin \pi x_A = 0,1 \sin 5,25\pi \Rightarrow A'_A = -0,05\sqrt{2} \text{ m}$$

κατά συνέπεια οι εξισώσεις της απομάκρυνσης των δύο σημείων είναι:

$$y_M = A'_M \cdot \eta \mu \frac{\pi t}{2} = 0,05 \eta \mu \frac{\pi t}{2} \quad (\text{S.I.})$$

$$y_A = A'_A \cdot \eta \mu \frac{\pi t}{2} = -0,05\sqrt{2} \eta \mu \frac{\pi t}{2} \Rightarrow y_A = 0,05\sqrt{2} \eta \mu \left(\frac{\pi t}{2} + \pi \right) \quad (\text{S.I.})$$

και τα δύο σημεία έχουν $\Delta\phi = \pi \text{rad}$.

γ. Τα σημεία που έχουν μέγιστη επιτάχυνση $a_{\max} = 0,25 \text{m/s}^2$, ταλαντώνονται με πλάτος

$$a_{\max} = \omega^2 \cdot |A'| = \left(\frac{\pi}{2} \right)^2 \cdot |A'| \Rightarrow |A'| = 0,1 \text{m}, \text{ άρα είναι κοιλίες.}$$

Όπως είδαμε στο ερώτημα α, αυτές είναι 7, από $\kappa=0$ μέχρι $\kappa=6$.

δ. Η αμέσως μεγαλύτερη συχνότητα f' , σύμφωνα με τη θεμελιώδη εξίσωση της κυματικής, $v = \lambda f$, οδηγεί στο αμέσως μικρότερο μήκος κύματος λ' και στη χορδή θα δημιουργηθεί μία άτρακτος μισού κύματος περισσότερο από πριν. Είχαν σχηματιστεί στη χορδή 6,5 άτρακτοι, τώρα θα σχηματιστούν 7,5 άτρακτοι, οπότε το μήκος της χορδής θα είναι

$$L = 7 \frac{\lambda'}{2} + \frac{\lambda'}{4} = \frac{15\lambda'}{4} = \frac{15v}{4f'} = \frac{15\lambda f}{4f'} \Rightarrow 6,5 \text{m} = \frac{15 \cdot 2 \text{m} \cdot 0,25 \text{Hz}}{4f'} \Rightarrow f' = \frac{15}{52} \text{Hz}$$

12.Δ.22

α. Από την περίοδο βρίσκουμε την κυκλική συχνότητα

$$\omega = \frac{2\pi}{T} \Rightarrow \omega = \frac{2\pi}{4} \text{rad/s} = \frac{\pi}{2} \text{rad/s}$$

Από τη μέγιστη ταχύτητα βρίσκουμε το πλάτος των τρεχόντων κυμάτων

$$v_{\max} = \omega A \Rightarrow A = \frac{v_{\max}}{\omega} \Rightarrow A = \frac{20}{\frac{\pi}{2}} \text{m} = 0,1 \text{m}$$

Στο ένα άκρο της χορδής βρίσκεται ο πέμπτος δεσμός. Από τη σχέση που δίνει τις θέσεις των δεσμών θα βρούμε το μήκος κύματος. Για $\kappa=4$ παίρνουμε

$$x = (2\kappa + 1) \frac{\lambda}{4} \Rightarrow L = (2 \cdot 4 + 1) \frac{\lambda}{4} \Rightarrow \lambda = \frac{4L}{9} \Rightarrow \lambda = \frac{4 \cdot 4,5}{9} \text{m} = 2 \text{m}$$

Άρα η ταχύτητα διάδοσης των τρεχόντων κυμάτων είναι

$$v = \lambda f \Rightarrow v = 2 \cdot \frac{\pi}{2\pi} \text{ m/s} \Rightarrow v = 0,5 \text{ m/s}$$

β. Σε χρονικό διάστημα $\Delta t = 10\text{s}$ η κάθε κοιλία εκτελεί

$$N = \frac{\Delta t}{T} = \frac{10\text{s}}{4\text{s}} = 2,5 \text{ ταλαντώσεις.}$$

Επομένως το μήκος διαδρομής που έχει κάνει είναι

$$s = 8A \cdot 2,5 \Rightarrow s = 20A \Rightarrow s = 20 \cdot 0,1\text{m} = 2\text{m}$$

γ. Η εξίσωση της επιτάχυνσης όλων των σημείων του μέσου συναρτήσει του χρόνου είναι

$$a = -\omega^2 y = -\omega^2 2A \cdot \text{συν} \frac{2\pi x}{\lambda} \cdot \eta\mu\omega t \Rightarrow a = -\left(\frac{\pi}{2}\right)^2 2 \cdot 0,1 \cdot \text{συν} \frac{2\pi x}{2} \eta\mu \frac{\pi}{2} t \Rightarrow$$

$$a = -0,5 \text{συν}\pi x \cdot \eta\mu \frac{\pi}{2} t \quad (\text{S.I.})$$

δ. Το σημείο έχει πλάτος $0,1\text{m}$ και είναι το δεύτερο συμφασικό του Ο άρα θα έχουμε

$$A' = 2A \text{συν} \frac{2\pi x}{\lambda} \Rightarrow 0,1\text{m} = 0,2\text{m} \text{συν} \frac{2\pi x}{2} \Rightarrow \text{συν}\pi x = \text{συν} \frac{\pi}{3} \Rightarrow \begin{cases} \pi x = 2k\pi + \frac{\pi}{3} & (1) \\ \pi x = 2k\pi - \frac{\pi}{3} & (2) \end{cases}$$

$$(1), k=0: x_1 = \frac{1}{3} \text{ m}$$

$$(2), k=1: x_2 = \frac{5}{3} \text{ m}$$

Άρα το σημείο βρίσκεται στη θέση $x_2 = 5/3\text{m}$.

12.Δ.23

α. Το σημείο Σ είναι συμφασικό με το Ο και έχει τετμημένη

$$x_{\Sigma} = (2 \cdot 1 + 1) \frac{\lambda}{4} + \frac{1}{12} \Rightarrow x_{\Sigma} = (2 \cdot 1 + 1) \frac{1}{4} \text{ m} + \frac{1}{12} \text{ m} \Rightarrow x_{\Sigma} = \frac{3}{4} \text{ m} + \frac{1}{12} \text{ m} = \frac{5}{6} \text{ m}$$

Η απομάκρυνση του σημείου Σ τη χρονική στιγμή $t_1 = 3\text{s}$ είναι

$$y_{\Sigma} = 0,5 \cdot \text{συν} 2\pi \frac{5}{6} \cdot \eta\mu \frac{3\pi}{4} \quad (\text{S.I.}) \Rightarrow y_{\Sigma} = 0,5 \cdot \frac{1}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} \text{ m} \Rightarrow y_{\Sigma} = \frac{\sqrt{2}}{8} \text{ m}$$

β. Η συνάρτηση που δίνει την κατακόρυφη απόσταση μεταξύ των σημείων Σ και Ο σε σχέση με τον χρόνο είναι

$$\Delta y = y_O - y_\Sigma \Rightarrow \Delta y = 0,5 \cdot \sin 0 \cdot \eta\mu \frac{\pi t}{4} - 0,5 \cdot \sin \frac{2\pi \cdot 5}{6} \cdot \eta\mu \frac{\pi t}{4} \Rightarrow \Delta y = 0,5\eta\mu \frac{\pi t}{4} - 0,25\eta\mu \frac{\pi t}{4} \Rightarrow$$

$$\Delta y = 0,25\eta\mu \frac{\pi t}{4} \text{ (S.I.)}$$

γ. Τα σημεία που ταλαντώνονται με ίδια ενέργεια με το Σ στο διάστημα $0\text{m} \leq x \leq x_\Sigma = \frac{5}{6}\text{m}$ είναι

αυτά που έχουν ίδιο πλάτος με το Σ, δηλαδή $|A'| = 0,5 \cdot \left| \sin 2\pi \frac{5}{6} \right| \text{m} = 0,25\text{m}$, ανεξάρτητα εάν είναι συμφασικά ή αντιφασικά με αυτό. Οπότε έχουμε

$$A' = 0,5 \cdot \sin 2\pi x \Rightarrow \pm 0,25 = 0,5 \cdot \sin 2\pi x \Rightarrow \begin{cases} \sin 2\pi x = \frac{1}{2} & (1) \\ \sin 2\pi x = -\frac{1}{2} & (2) \end{cases}$$

$$(1) : \sin 2\pi x = \sin \frac{\pi}{3} \Rightarrow \begin{cases} 2\pi x = 2k\pi + \frac{\pi}{3} & (3) \\ 2\pi x = 2k\pi - \frac{\pi}{3} & (4) \end{cases}$$

$$(3), k = 0 : x_1 = \frac{1}{6}\text{m}$$

$$(4), k = 1 : x_\Sigma = \frac{5}{6}\text{m}$$

$$(2) : \sin 2\pi x = \sin \frac{2\pi}{3} \Rightarrow \begin{cases} 2\pi x = 2k\pi + \frac{2\pi}{3} & (5) \\ 2\pi x = 2k\pi - \frac{2\pi}{3} & (6) \end{cases}$$

$$(5), k = 0 : x_2 = \frac{1}{3}\text{m}$$

$$(6), k = 1 : x_3 = \frac{2}{3}\text{m}$$

Άρα τα εν λόγω σημεία απέχουν από την αρχή του άξονα $1/6\text{ m}$, $1/3\text{ m}$, $2/3\text{ m}$.

δ. Για την αμέσως μεγαλύτερη περίοδο των τρεχόντων κυμάτων επειδή η ταχύτητα είναι σταθερή το μήκος κύματος θα είναι το αμέσως μεγαλύτερο. Πριν την αλλαγή της περιόδου, το Σ βρισκόταν αμέσως δεξιότερα του 2^{ου} δεσμού, που ήταν στη θέση

$$x_{2\lambda} = (2\kappa + 1) \frac{\lambda}{4} = 3 \frac{\lambda}{4} = 0,75\text{m}$$

Μετά την αύξηση του μήκους κύματος το σημείο Σ θα γίνει ο 2^{ος} δεσμός, άρα

$$x_{\Sigma} = 3 \frac{\lambda'}{4} \Rightarrow \lambda' = \frac{4x_{\Sigma}}{3} \Rightarrow \lambda' = \frac{4 \cdot 5}{3 \cdot 6} \text{m} = \frac{10}{9} \text{m}$$

Η ταχύτητα διάδοσης των τρεχόντων κυμάτων είναι

$$v = \frac{\lambda}{T} \Rightarrow v = \frac{1}{8} \text{m/s}$$

και η νέα περίοδος θα είναι

$$T' = \frac{\lambda'}{v} \Rightarrow T' = \frac{\frac{10}{9}}{\frac{1}{8}} \text{s} \Rightarrow T' = \frac{80}{9} \text{s}$$

12.Δ.24

α. Από τη χρονική στιγμή που ξεκινάει να ταλαντώνεται το σημείο Γ βρίσκουμε την ταχύτητα των τρεχόντων κυμάτων που δημιούργησαν το στάσιμο

$$v = \frac{x_{\Gamma}}{t_{\Gamma}} = \frac{0,8}{4} \text{m/s} \Rightarrow v = 0,2 \text{m/s}$$

β. Το μήκος της χορδής είναι

$$v = \frac{L - x_{\Gamma}}{t_B} \Rightarrow 0,2 \text{m/s} = \frac{L - 0,8 \text{m}}{12 \text{s}} \Rightarrow L = 3,2 \text{m}$$

γ. Από το διάγραμμα η περίοδος είναι

$$T = (12 - 4) \text{s} = 8 \text{s}$$

Η γωνιακή συχνότητα είναι

$$\omega = \frac{2\pi}{T} = \frac{2\pi}{8} \text{rad/s} \Rightarrow \omega = \frac{\pi}{4} \text{rad/s}$$

Το μήκος κύματος είναι

$$\lambda = vT = 0,2 \frac{\text{m}}{\text{s}} \cdot 8 \text{s} \Rightarrow \lambda = 1,6 \text{m}$$

και το πλάτος των τρεχόντων κυμάτων είναι $A = 2 \cdot 10^{-3} \text{ m}$. Άρα η εξίσωση του στάσιμου κύματος είναι

$$y = 2A \sin \frac{2\pi x}{\lambda} \eta \mu \omega t \Rightarrow y = 4 \cdot 10^{-3} \cdot \sin \frac{\pi x}{0,8} \cdot \eta \mu \frac{\pi}{4} t \quad (\text{S.I.}), \quad -1,6 \text{ m} \leq x \leq 1,6 \text{ m}$$

δ. Τα σημεία που είναι συμφασικά με το Ο τη χρονική στιγμή $t_1' = 2\text{s}$ έχουν φάση ταλάντωσης

$$\varphi = \omega t_1' = \frac{\pi}{4} t_1' = \frac{\pi}{2} \text{ rad}$$

και τα σημεία που είναι σε αντίθεση φάσης με το Ο τη χρονική στιγμή $t_1' = 2\text{s}$ έχουν φάση ταλάντωσης

$$\varphi' = \frac{\pi}{4} t + \pi = \frac{3\pi}{2} \text{ rad}$$

Δεσμοί δημιουργούνται στις θέσεις $x = (2\kappa + 1) \frac{\lambda}{4}$, $\kappa = 0, \pm 1, \pm 2, \dots$ και $-1,6 \text{ m} \leq x \leq 1,6 \text{ m}$

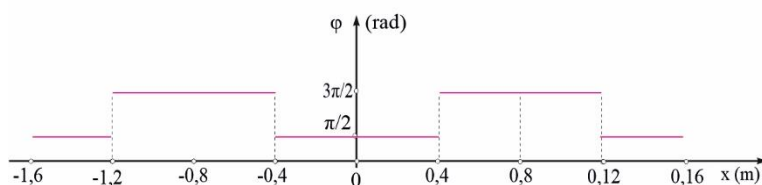
$$\kappa = 0, \quad x = \frac{\lambda}{4} = 0,4 \text{ m}$$

$$\kappa = 1, \quad x = \frac{3\lambda}{4} = 0,12 \text{ m}$$

$$\kappa = -1, \quad x = -\frac{\lambda}{4} = -0,4 \text{ m}$$

$$\kappa = -2, \quad x = -\frac{3\lambda}{4} = -0,12 \text{ m}$$

Άρα, η γραφική παράσταση της φάσης των σημείων σε συνάρτηση με το x είναι όπως στο σχήμα.

12.Δ.25

α. Από το διάγραμμα παίρνουμε τις εξής πληροφορίες:

$$2A = 2 \text{ cm} \Rightarrow A = 1 \text{ cm} = 10^{-2} \text{ m}$$

$$\frac{\lambda}{2} = 10 \text{ cm} \Rightarrow \lambda = 20 \text{ cm} = 0,2 \text{ m}$$

Το χρονικό διάστημα ανάμεσα στα δύο στιγμιότυπα είναι ίσο με $T/4$, επομένως η περίοδος, η γωνιακή συχνότητα και η συχνότητα είναι

$$\frac{T}{4} = 0,5\text{s} \Rightarrow T = 2\text{s}$$

$$\omega = \frac{2\pi}{T} = \frac{2\pi}{2}\text{rad/s} \Rightarrow \omega = \pi\text{rad/s}$$

$$f = \frac{\omega}{2\pi} \Rightarrow f = \frac{\pi}{2\pi}\text{Hz} = 0,5\text{Hz}$$

Άρα η εξίσωση του στάσιμου κύματος είναι

$$y = 2A\sin\frac{2\pi x}{\lambda}\eta\mu\omega t \Rightarrow y = 2 \cdot 10^{-2} \cdot \sin\frac{2\pi x}{0,2} \cdot \eta\mu\pi t \Rightarrow y = 2 \cdot 10^{-2} \cdot \sin 10\pi x \cdot \eta\mu\pi t \text{ (S.I.)}$$

β. Η χρονική στιγμή $t_1+1\text{s}$ είναι μισή περίοδος μετά τη στιγμή που μας έχει δοθεί, οπότε όλα τα σημεία του μέσου βρίσκονται σε αντίθετες απομακρύνσεις από αυτές της στιγμής t_1 .

γ. Από τη φάση του σημείου Μ βρίσκουμε τη χρονική στιγμή t_1

$$\varphi_M = \omega t + \pi = \pi t + \pi \Rightarrow \frac{3\pi}{2} = \pi t_1 + \pi \Rightarrow t_1 = 0,5\text{s}$$

Άρα η φάση του Μ τη χρονική στιγμή $t_1+1\text{s}=1,5\text{s}$ είναι

$$\varphi_M = (1,5\pi + \pi)\text{rad} \Rightarrow \varphi_M = 2,5\pi\text{rad}$$

Την ίδια στιγμή η φάση του Ν είναι

$$\varphi_N = \omega(t_1 + 1\text{s}) = \pi(t_1 + 1\text{s}) \Rightarrow \varphi_N = 1,5\pi\text{rad}$$

δ. Αν η συχνότητα ταλάντωσης των μορίων της χορδής διπλασιαστεί, θα γίνει

$$f' = 2f = 2 \cdot 0,5\text{Hz} \Rightarrow f' = 1\text{Hz}$$

$$\omega' = 2\pi f' = 2\pi\text{rad/s}$$

Το πλάτος δεν αλλάζει, άρα η νέα μέγιστη ταχύτητα θα είναι

$$|v_{\max}| = \omega'|A'_K| \Rightarrow |v_{\max}| = \omega'2A \left| \sin\frac{2\pi x_K}{\lambda} \right| \Rightarrow |v_{\max}| = 2 \cdot 2\pi \cdot 10^{-2} \left| \sin\frac{2\pi \cdot 10}{20} \right| \text{m/s} \Rightarrow |v_{\max}| = 4\pi \cdot 10^{-2} \text{m/s}$$

